

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Role mírových misí OSN při řešení konfliktů:
komparace mírových misí v Mali a Demokratické
republice Kongo**

Plzeň 2016

Kateřina Vargová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Politologie

Bakalářská práce

**Role mírových misí OSN při řešení konfliktů:
komparace mírových misí v Mali a Demokratické
republice Kongo**

Kateřina Vargová

Vedoucí práce:

PhDr. Martina Ponížilová, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2016

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně s použitím uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2016

.....

Poděkování

Děkuji vedoucí práce PhDr. Martině Ponížilové, Ph.D. za cenné rady, věcné připomínky a čas, který mi věnovala.

OBSAH

ÚVOD.....	1
1 KONCEPT MÍROVÝCH MISÍ	6
1.1 Generační dělení mírových misí	11
2 KONFLIKT V MALI	17
2.1 Příčiny a průběh konfliktu v Mali	17
2.2 Mise OSN v Mali – MINUSMA.....	22
2.2.1 Mandát mise	23
2.2.2 Reálné fungování mise MINUSMA a její dopady	27
3 KONFLIKT V DEMOKRATICKÉ REPUBLICE KONGO	29
3.1 Příčiny a průběh konfliktu v DRK.....	29
3.2 Mise OSN v DRK – MONUSCO	35
3.2.1 Mandát mise	36
3.2.2 Reálné fungování mise MONUSCO a její dopady	40
ZÁVĚR.....	43
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	46
Internetové zdroje.....	50
RESUMÉ	55

Seznam zkratek

ADF	<i>Allied Democratic Forces</i> (Spojené demokratické síly)
AFISMA	<i>African-led International Support Mission in Mali</i> (Mezinárodní podpůrná mise v Mali vedená Africkými státy)
AQIM	<i>Al-Qaeda in the Islamic Maghreb</i> (Al-Káida v Islámském Maghrebu)
BPU	<i>Best Practices Unit</i> (Jednotka nejlepší praxe)
CNDP	<i>The National Congress for the Defence of the People</i> (Národní kongres pro obranu lidí)
DDR	<i>Disarmament, Demobilization and Reintegration</i> (Odzbrojení, demobilizace a reintegrace)
DDRRR	<i>Disarmament, Demobilization, Repatriation, Reintegration and Resettlement</i> (Odzbrojení, demobilizace, repatriace, reintegrace a znovuosídlení)
DFS	<i>Department of Field Support</i> (Oddělení terénní podpory)
DPKO	<i>Department of Peacekeeping Operations</i> (Oddělení mírových operací)
DRK	Demokratická republika Kongo
ECOWAS	<i>Economic Community of West African States</i> (Hospodářské společenství západoafrických států)
FDLR	<i>The Democratic Forces for the Liberation of Rwanda</i> (Demokratické síly za liberalizaci Rwandy)

FRPI	<i>Front for Patriotic Resistance of Ituri</i> (Fronta vlasteneckého odporu v Ituri)
LRK	<i>The Lord's Resistance Army</i> (Boží armáda odporu)
M23	<i>March 23 Movement</i> (Hnutí 23. března)
MINUSMA	<i>United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali</i> (Multidimenzionální integrovaná stabilizační mise OSN v Mali)
MNLA	<i>Mouvement national de libération de l'Azawad</i> (Národní hnutí za osvobození Azawadu)
MONUC	<i>United Nations Mission in the Democratic Republic of Congo</i> (Mise OSN v Demokratické republice Kongo)
MONUSCO	<i>United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo</i> (Stabilizační mise OSN v Demokratické republice Kongo)
MUJAO	<i>Mouvement pour l'unicité et le jihad en Afrique de l'Ouest</i> (Hnutí pro jednotu a džihád v Západní Africe)
ONUC	<i>United Nations Operations in the Congo</i> (Operace OSN v Kongu)
ONUMOZ	<i>United Nations Operation in Mozambique</i> (Operace OSN v Mozambiku)
OSN	Organizace spojených národů
R2P	<i>Responsibility to Protect</i> (Zodpovědnost chránit)
UNAMIC	<i>United Nations Advance Mission in Cambodia</i> (Předběžná mise OSN v Kambodži)

UNAMIR	<i>United Nations Assistance Mission for Rwanda</i> (Asistenční mise OSN ve Rwandě)
UNDOF	<i>United Nations Disengagement Observer Force</i> (Pozorovatelská mise OSN pro uvolňování napětí)
UNEF I	<i>United Nations Emergency Force I</i> (Pohotovostní jednotka OSN I)
UNFICYP	<i>United Nations Peacekeeping Force in Cyprus</i> (Mírová mise OSN na Kypru)
UNIFIL	<i>United Nations Interim Force in Lebanon</i> (Prozatímní jednotky OSN v Libanonu)
UNMOGIP	<i>United Nations Military Observer Group in India and Pakistan</i> (Vojenská pozorovatelská skupina OSN v Indii a Pákistánu)
UNOM	<i>The United Nations Office in Mali</i> (Kancelář OSN v Mali)
UNOSOM	<i>United Nations Operation in Somalia</i> (Operace OSN v Somálsku)
UNOSOM II	<i>United Nations Operation in Somalia II</i> (Operace OSN v Somálsku II)
UNPROFOR	<i>United Nations Protection Force</i> (Ochranná síla OSN)
UNTAG	<i>United Nations Transitional Assistance Group</i> (Přechodová pomoc OSN)
UNTSO	<i>United Nations Truce Supervision Organization</i> (Mise OSN dohlížející na příměří)

ÚVOD

Koncept mírových misí¹ vznikl na půdě Organizace spojených národů (dále jen OSN) v roce 1948, kdy byla poprvé ustanovena pozorovací mise na Blízkém východě a o rok později v Džammú a Kašmíru [History of peacekeeping; The early years]. Od prvního nasazení si mírové mise prošly značným vývojem, a to hlavně v 90. letech, kdy se po konci studené války rozpadá bipolární uspořádání světa a otevírá se tak prostor pro nové či potlačované konflikty. Na tyto konflikty muselo mezinárodní společenství reagovat, a to s ohledem na jejich intenzitu, kontext a komplexnost.

Úkolem mírových misí je zabránit eskalaci konfliktu a přispět k jeho mírovému řešení s nasazením vojenského, policejního a civilního personálu [Boutros-Ghali 1992: 11]. Mírové mise dnes představují jeden z nepostradatelných prostředků pro řešení konfliktů nejen mezi státy, ale i vnitrostátních konfliktů. Staly se nedílnou součástí agendy mezinárodních organizací, jako např. OSN, Severoatlantské aliance, Evropské unie nebo Africká unie.

Mírové mise nejsou ukotveny v Chartě OSN, ani v jiném stěžejním dokumentu. Jedná se tedy o neinstitucionalizovaný nástroj řešení konfliktů. Díky tomu poskytuje tato problematika dostatečný prostor pro odbornou diskuzi a nový teoretický rámec, a to hlavně v souvislosti s otázkami týkající se humanitárních intervencí.

---

¹ Termín mírové mise chápu jako vše zastřešující termín, zaměnitelný za mírové operace, pod který spadají i pozorovatelské mise, mise na udržení míru (*peacekeeping missions*), mise na vynucení míru (*peace enforcement missions*) a mise na budování míru (*peace building missions*).

Dnes je jediným orgánem, který rozhoduje o porušení mezinárodního míru, Rada bezpečnosti OSN². Studená válka omezila výkon Rady bezpečnosti, když se Spojené státy a Sovětský svaz navzájem vetovaly. Po konci studené války dochází ke změně v Radě bezpečnosti, nedochází k jejímu častému zablokování stálými členy, a v Radě se snáze nalézá konsenzus. Od konce studené války narůstá počet vysílaných misí i zájem států na nich participovat [Bureš 2007: 31–32]. S rozpadem bipolárního světa v 90. letech se proměňuje i konflikt samotný. Na povrch se dostávají, do té doby potlačované, konflikty, probíhající uvnitř států. S touto změnou souvisela i změna ve vnímání bezpečnosti, OSN se nově začala zabývat lidskou bezpečností³. S novým konceptem bezpečnosti však vyvstaly nové hrozby a vnitrostátní konflikty už nezůstávaly v režii samotných států. Udržení statu quo již nehraje primární roli a OSN se stává více akceschopná [Waisová 2005: 119].

S tím se nutně proměnil i koncept mírových misí, které už neměly primárně sloužit k pozorování a udržování míru, nýbrž i k jeho vymáhání a budování spravedlivé společnosti [Bureš 2007: 34–35]. OSN nedisponuje stálou armádou, velikost misí je závislá na členských státech, které OSN poskytují své vojenské a civilní pracovníky.

Na téma mírových misí bylo napsáno mnoho, a to jak v českém, tak i v zahraničním prostředí. V českém prostředí se o tematiku mírových misí zajímá např. Oldřich Bureš [2003; 2006; 2007], Šárka Cabadová Waisová [2005], Jana Urbanovská [2008]. Ze zahraničních autorů, zabývajících se touto problematikou, je nutností jmenovat minimálně tyto

---

² V období studené války schválilo Valné shromáždění rezoluci 377 (*Uniting for peace*), která opravňovala Valné shromáždění k vydávání doporučení v případě, že byl ohrožen mezinárodní mír a Rada bezpečnosti byla zablokována vetem stálých členů.

³ Lidskou bezpečnost popsali Sadako Ogata a Amartya Sen [2003: 4] ve své zprávě *Human Security Now* jako ochranu základních svobod, zabezpečení jak politické, sociální, vojenské, tak environmentální.

autory: Alex J. Bellamy [2004], Michael W. Doyle [2001], Tom Woodhouse [2015], Edward Luttwak [1999], A. B. Featherston [1994], Trevor Findlay [2002]. Většina autorů se zaměřuje na problematiku mírových misí v teoretické rovině, nebo se zaměřuje na jedno, či více případové studie, přičemž předmětem jejich zájmů se stávají mise, které jsou v odborném prostředí hojně diskutovány, jako např. mise UNAMIR ve Rwandě, mise UNOSOM v Somálsku, mise UNPROFOR na Balkáně apod.

Koncept a vývoj mírových misí pomáhali utvářet i generální tajemníci OSN, a to zejména Dag Hammarskjöld, který stojí za ustanovením podoby misí na udržení míru [Bureš 2007: 28]. Další generální tajemník, Butrus Butrus-Ghálí, představil dokument *Agenda pro mír*, kde popsal čtyři typy mírových misí [Boutros-Ghali 1992: 11]:

- *Preventivní diplomacie* je akce, která předchází vzniku sporů mezi stranami, nebo zabraňuje sporům přerůst v konflikty a zabraňuje šíření konfliktů, a nastaly.
- *Tvorba míru* je akce k přiměnění zneprátelených stran k mírové dohodě, za vyžití pokojných nástrojů, které spadají do kapitoly VI Charty.
- *Udržování míru* je rozmístění sil OSN se souhlasem všech zúčastněných stran. Akce zahrnuje vojenský, policejní a civilní personál. Tato technika rozšiřuje možnosti pro prevenci konfliktu a tvorbu míru.
- *Post-konfliktní budování míru* je akce k určení a podpoře struktur, které budou směřovat k pevnému a dlouhodobému míru bez tendencí k obnovení konfliktu.

V neposlední řadě musíme zmínit Kofiho Annana, jehož iniciativa vedla k vytvoření kanadské zprávy R2P (*Responsibility to Protect*).

Koncept mírových misí se však neustále vyvíjí, a to v souvislosti s novými výzvami a rozměry konfliktů. Proto se tato práce zaměřuje na aktuálnější konflikty a na mise v nich probíhající, aby mohla ukázat, jak se koncept mírových misí od jejich vzniku proměnil. Předmětem zkoumání budou mise, které nebyly dříve komparovány.

Cílem práce je zjistit, jak se liší způsob zapojení mírových misí probíhajících v Mali (MINUSMA) a v Demokratické republice Kongo (MONUSCO) do řešení těchto konfliktů, a zdali jsou mise schopny konflikty efektivně řešit a stabilizovat bezpečnostní situaci v zemi působení, potažmo v regionu. Pro naplnění vytyčeného cíle jsem zvolila komparativní metodu, která mi umožní vyzkoumat rozdíly mezi cíli, funkcemi, podobou a úspěšností misí.

Mise MINUSMA (*United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali*) probíhající v Mali bude zkoumána od jejího počátku v roce 2013, kdy ji Rada bezpečnosti ustanovila rezolucí 2100. Mise MONUSCO (*United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo*) v Demokratické republice Kongo (dále jen DRK) bude zkoumána od jejího ustanovení Radou bezpečnosti rezolucí 1925, která v roce 2010 rozšířila mandát mise MONUC (*United Nations Mission in the Democratic Republic of Congo*), která v DRK probíhala od roku 1999. Mise budou zkoumány do roku 2015, z důvodů aktuálnosti závěrů práce.

Mise MINUSMA a MONUSCO, byly ke komparaci vybrány z důvodu, že se jedná o mise probíhající v afrických postkoloniálních státech, které jsou etnicky vysoce heterogenní. Právě etnicita byla jedním z aspektů, který vyvolává v těchto zemích konflikt.

Komparačními kritérii, která budou aplikována v empirické části při komparaci vybraných misí, jsou:

1. mandát misí
2. funkce misí
3. úkoly misí
4. velikost a složení misí
5. nástroje misí
6. jak se misím povedlo, či nepovedlo, stabilizovat situaci ve vybraných zemích (jako efektivní budu mise chápat, pokud se jim podařilo obnovit vládu práva a deeskalovat konflikty).

Práce se primárně zaměřuje na úspěšnost mírových misí tzv. třetí generace⁴, které budou představeny v teoretické části, kde práce vysvětlí vývoj konceptu mírových misí, jejich klasifikaci a generační dělení. Dále se práce bude věnovat tomu, jak se koncept proměňoval s ohledem na mandát, velikost misí a jejich cíle.

V empirické části bude přiblížen historický vývoj v obou zemích, který vedl ke zkoumaným konfliktům. V další fázi se práce zaměří na samotné mise MINUSMA a MONUSCO, přiblíží jejich mandáty a nástroje, které bude dále komparovat. V závěru práce zodpoví, zda se misím daří stabilizovat situaci v zemích jejich působení, a jaké nástroje k naplnění tohoto cíle používají.

---

⁴ Podle generačního dělení M. W. Doylea.

1 KONCEPT MÍROVÝCH MISÍ

Mírové mise OSN nejsou ukotveny v Chartě OSN, vznikají *ad hoc*, přesto představují nejdůležitější nástroj k dosažení cíle OSN (ochrana dalších generací před metlou války). Pohybují se mezi kapitolami VI a VII Charty OSN. Kapitola VI představuje pokojné řešení sporů, jako jsou vyjednávání, smírčí řízení apod. Rada bezpečnosti může navrhnout způsoby řešení sporů a vyšetřit situace, které by mohly vést ke konfliktu. Kapitola VII, nazvaná *Akce při ohrožení míru, porušení míru a činech útočných*, opravňuje Radu bezpečnosti podle článku 41 k uvalení sankcí, přerušení hospodářských, diplomatických styků a využití dalších nevojenských akcí. K udržení mezinárodního míru nebo jeho obnovení, může Rada bezpečnosti podle článku 42 využít takové vojenské akce, které uzná za vhodné. U prvních misí na udržení míru se setkáváme s termínem kapitola šest a půl⁵, která je mezistupněm mezi pokojným řešením konfliktů a akcemi při ohrožení míru. V praxi to znamená, že vojáci jsou lehce vyzbrojeni, ale zbraně mohou použít pouze a jedině v případě sebeobrany.

Absence jasné definice mírových misí poskytuje výhodu ve formě politické flexibility, současně však způsobuje terminologický zmatek. Definice mírových misí se proměňovala i s ohledem na jejich vývoj, přičemž zřejmě nejdůležitějšími faktory byly souhlas stran konfliktu, nestrannost a minimální užití síly a tzv. svatá trojice. Postupem času se však vytrácí souhlas stran konfliktu a minimální užití síly. Marrack Goulding [Goulding 1993: 452] definuje mírové mise jako „[...] techniku, která byla vyvinuta především OSN, aby pomohla kontrolovat a řešit ozbrojený konflikt⁶“. OSN mírové mise definuje jako „[t]erénně nasazené

---

⁵ První toto označení použil Dag Hammerskjöld [Ramsbotham – Woodhouse 1999: xi].

⁶ „[...]technique which has been developed, mainly by the United Nations, to help control and resolve armed conflict.“

operace, s cílem zabránit, spravovat a/nebo řešit násilné konflikty, nebo snížit rizika jejich opakování⁷ [DPKO 2008: 98]. V této práci chápu mírové mise jako akci třetí strany (OSN), která zasahuje do konfliktu s cílem obnovit mezinárodní mír.

V průběhu 90. let byly mírové mise vystaveny těžké kritice⁸. Někteří autoři zastávali názor, že by se mírové mise měli zaměřit na mise na udržení míru, a vrátit se tak k misím první generace. Jiní zastávali názor, že by se mírové mise měly redefinovat tak, aby mohly reagovat na nové konflikty. Kritika se rovněž zaměřovala na komunikaci mezi jednotlivými tělesy OSN, které se zabývají agendou mírových misí, na komunikaci vojenských sil a na porušování zákonů příslušníky misí [Ramsbotham – Woodhouse 1999: xix, xxii]. Kritiku završil Lutwak svým článkem *Give War a Chance*, kde poukazuje na skutečnost, že v některých případech mírové mise situaci naopak zhoršily. Podle Lutwaka by válce měl být dán prostor, aby vyčerpala strany konfliktu a tím je dovedla k mírovému jednání [Lutwak 1999: 36–37]. Z iniciativy Kofiho Annana byla v roce 2000 vypracována tzv. Brahimiho zpráva. Tato zpráva obsahovala několik reformních doporučení, mimo jiné vznesla požadavky na náležité financování a vybavení misí a lépe specifikovaný mandát [Reform of Peacekeeping]. Některá z těchto doporučení, jako např. jasný, věrohodný a dosažitelný mandát, se Rada bezpečnosti zavázala naplnit. Další přijatá doporučení byla např. podílení se států na formování mandátů a pravidlech fungování misí [Bureš 2007: 86–87].

Stejně jako neexistuje jedna univerzální doktrína ošetřující mírové mise, ani definice, neexistuje mezi autory jednotná shoda, jak přistupovat k teorii mírových misí a jak mise kategorizovat. S množstvím teorií

---

⁷ „Field operations deployed to prevent, manage, and/or resolve violent conflicts or reduce the risk of their recurrence.“

přichází i množství dělení a taxonomie. Hlavním faktorem zasahujícím do vývoje mírových misí, byly různorodé konflikty, na které mise musely reagovat. S narůstajícím počtem konfliktů narůstal i počet klasifikací. Mezi autory teorií mírových misí nepanuje shoda na aspektech, které by měly být v klasifikaci misí upřednostňovány. Někteří autoři se zaměřují na funkce misí [Jahansen; Goulding cit. dle Bureš 2007: 21], jiní na rozsah použití síly [Boutros-Ghali 1992: 11], nebo mise dělí podle jejich role v globální politice [Bellamy – Griffin – Williams cit. dle Bureš 2007: 23–24], jiní autoři mírové mise dělí podle historických fází, kterými mise procházely. Prvním autorem, který historické dělení praktikoval, byl Henry Wiseman. Wiseman rozlišoval pět fází [cit. dle Bureš 2007: 45]:

- Přípravná fáze 1946–1956
- Asertivní fáze 1956–1967
- Klidná fáze 1967–1973
- Fáze oživení 1973–1978
- Udržovací fáze 1978–1985

Wisemanovy fáze rozšiřovali i další autoři, šestou expanzivní fázi (1988–1993) přidala A. B. Featherstonová, o sedmou fázi kontrakce (1993–1999) koncept rozšířil Denis Jett. Jako poslední byla identifikována fáze revitalizační, která probíhá od roku 1999 [cit. dle Bureš 2007: 45–68]. Propracovanou klasifikaci představili autoři Diehl, Druckman a Wall [1998: 39–40], kteří mírové mise dělí podle jejich mandátu, velikosti a funkcí na dvanáct typů:

1. *Tradiční mise na udržení míru* se skládají z neutrálních, lehce ozbrojených sil umístěných se souhlasem státu, vyslané po uzavření příměří, aby oddělily bojující strany. Příkladem

tradičních misí je mise UNFICYP na Kypru nebo mise UNIFIL v Libanonu.

2. *Pozorování* skládající se z malého počtu neutrálního, neozbrojeného personálu rozmístěného se souhlasem státu ke sběru informací a monitorování situace např. UNTSO.
3. *Kolektivní donucení* je velká vojenská operace, která má bránit oběti mezinárodního agrese a obnovit mír a bezpečnost poražením sil agresora. Do této kategorie spadají operace v Kuvajtu (1991), nebo v Koreji (1950–1953), také sem spadají operace kolektivní bezpečnosti podle Charty OSN.
4. *Volební dohled* skládající se z dohledu a monitorování příměří, odzbrojení a demokratických voleb po uzavření mírové smlouvy mezi zneprátenými stranami. Řadí se sem mise UNAMIC v Kambodži a mise UNTAG v Namibii.
5. *Humanitární asistence* během konfliktu zahrnuje transport a distribuci životně důležitých potravin a lékařského materiálu v koordinaci s místními a mezinárodními nevládními organizacemi k obyvatelům ohrožených v občanském či mezinárodním konfliktu. Příkladem jsou operace UNOSOM v Somálsku a UMPROFOR na Balkáně.
6. *Budování státu/národa* zahrnuje obnovení práva a pořádku při absenci vládních autorit, obnovení bezpečnostních složek, rekonstrukce infrastruktury a usnadnění převodu moci z prozatímních autorit na místní vládu. Některé z těchto funkcí plnila mise ONUC v Kongu.
7. *Pacifikace* zahrnuje potlačení občanských nepokojů, poražení místních ozbrojených skupin, nucené oddělení válčících stran a obnovení práva a pořádku v mezinárodním konfliktu,

občanské válce, nebo v povstání, zejména je-li vysoký počet obětí, nejsou dodržována lidská práva, nebo je ničen majetek. U těchto operací autoři neuvádí konkrétní příklad, zmiňují ovšem neochotu mezinárodního společenství využít tuto akci v konfliktu na Balkáně v 90. letech.

8. *Preventivní rozmístění* je dislokace vojenských sil za účelem odradit válečný konflikt nebo zabránit jeho šíření. OSN sponzorovala vojáky v Makedoni, aby zabránila šíření konfliktu na Balkáně.
9. *Verifikace kontroly zbraní* zahrnuje inspekci vojenského vybavení, dohled nad odchodem vojáků a všechny ostatní aktivity normálně vedené národními autoritami a technickými prostředky stejně jako dohody o kontrole zbraní. Některé z těchto funkcí plnili vojáci na Sinaji po uzavření míru mezi Egyptem a Izraelem (1979).
10. *Ochranné služby* se skládají z vytvoření bezpečných a bezletových zón, zaručení práva na průchod za účelem ochrany ohrožených civilistů, nebo odepření nepřátelského přístupu k civilistům nebo do oblastí, kam není státem povoleno vstoupit. Do této kategorie spadají mezinárodní akce na ochranu Kurdů v Iráku a Muslimů v Bosně v 90. letech.
11. *Intervence na podporu demokracie* je vojenská operace, jejímž účelem je svrhnout stávající lídry a podpořit svobodně zvolené úředníky, nebo chránit ohroženou demokratickou vládu. Tyto aktivity mohou obsahovat vojenskou akci, proti antidemokratickým silám a podporu práva, pořádku a služeb demokratického režimu. Intervence v Haiti (1990) a Americká invaze v Panamě v 80. letech jsou příkladem takových akcí.

12. *Vynucování sankcí* je využití vojenského personálu k hlídání tranzitních míst, za účelem zachytit pašování např. zbraní, nebo potrestat stát za přečiny definované mezinárodním společenstvím, či národní vládou při uvalení sankcí. Příkladem je blokáda Severní Koreje za vývoj a testování jaderných zbraní a porušení smlouvy o nešíření jaderných zbraní.

Nicméně v praxi dochází k prolínání jednotlivých typů, tak jak je Diehl, Druckman a Wall představili. Proto v této bakalářské práci přistupuji k mírovým misím pomocí tzv. generačního dělení, které zohledňuje historický vývoj misí, ale není základním kritériem. Nicméně ani u generačního dělení nepanuje shoda na jednotné klasifikaci. Zatímco David Segal [1995: 65–79] rozlišuje pět generací mírových misí, Ramesh Thakur [2006: 34–43] rozpoznává generací šest. Pro již tak velké klasifikační neshody, neustále se vyvíjející proměnné, jsem se rozhodla v této práci přistupovat k mírovým misím podle generační teorie Michaela W. Doylea, který rozlišuje tři typy generací mírových misí. Doylevu generační klasifikaci přijímá i samotná OSN [Bureš 2007: 22], a disponuje tou výhodou, že je otevřena vůči mírovým operacím jiných organizací.

1.1 Generační dělení mírových misí

Mise první generace vystupují pod tzv. kapitolou šest a půl, a jsou rozmisťovány po uzavření příměří. Mise druhé generace se zaměřují na politickou rekonstrukci a jsou závislé na souhlasu lokálních stran. Nejvíce ambiciózní mise třetí generace disponují mandátem podle kapitoly VII a působí bez komplexní mírové dohody [Doyle 2001: 532; Doyle – Sambanis 2006: 11].

Hlavní zásadou misí první generace byla neutralita, nestrannost a nepoužití síly. Na složení personálu misí se nepodíleli stálí členové

Rady bezpečnosti, to hlavně z důvodu, aby mise nepůsobily jako nástroj „pětky“ pro intervenci, a aby nedocházelo k potyčkám mezi vojáky, což by mohlo vyvolat velmocenský konflikt. Mise byly neozbrojeny, nebo lehce ozbrojeny a jejich hlavním úkolem bylo monitorovat příměří mezi znepřátelenými stranami, odchod vojsk a vytvoření nárazníkových zón [Doyle 2001: 532]. Za oficiálně první klasickou misi na udržení míru je považována mise UNEF I, která byla ustanovena v roce 1956. Úkolem této mise bylo zabezpečit prostor Sinajského poloostrova, pozorovat odchod francouzských, britských a izraelských sil z egyptského území, monitorovat příměří mezi Izraelem a Egyptem a vytvořit nárazníkové pásmo, mezi stranami konfliktu [Ramsbotham – Woodhouse 1999: xii]. Členové mise byli vyzbrojeni a disponovali mandátem užití síly, ale pouze v sebeobraně [Middle East – UNEF I]. Tato mise nastavila několik precedentů, z nichž některé jsou praktikovány dodnes. V čele mise stanul tehdejší generální tajemník Dag Hammarskjöld, který společně s kanadským diplomatem Lester B. Pearson, definoval klasický peacekeeping a jeho základní principy [Bureš 2007: 30; Ramsbotham – Woodhouse 1999: xi]:

- souhlas stran sporu se zřízením mise
- nepoužití síly, s výjimkou sebeobranu
- dobrovolné přispění vojenských sil z malých a neutrálních států do složení mise
- nestrannost
- kontrola operací na udržení míru generálním tajemníkem OSN

V období studené války byly mírové mise vysílány potom, co bylo uzavřeno příměří, či podepsané mírové smlouvy, a nemusely se tedy potýkat s agresí stran konfliktu. Proto také mohly být principy ustanovené

Hammarskjöldem a Pearsonem naplňovány [Bureš 2007: 31; Ramsbotham – Woodhouse 1999: xii]. Mise na udržení míru byly navrženy do prostředí, kde žádný agresor nevystupoval aktivně a jejich hlavním cílem bylo podpořit příměří a napomocť uzavření trvalého míru, a posílit ekonomické a sociální vazby mezi zneprátelenými stranami [Doyle – Sambanis 2006: 13–15]. Mise byly vysílány se souhlasem všech zainteresovaných stran a mohly tak být neutrální, nebylo potřeba později použít sílu. Některé mise byly vysílány do konfliktu, můžeme říci spíše odložených než vyřešených, jako např. mise UNFICYP na Kypru [Doyle 2001: 532]. Výjimkou byla mise ONUC (1960–1964) probíhající v DRK, kterou s jejím mandátem můžeme zařadit do misí třetí generace [Bureš 2007: 23]. Nicméně některé mise, vyslány za účel monitorovat příměří, stále přetrvávají a hrají důležitou roli v udržování míru.

Během studené války se jen těžce hledal konsenzus v Radě bezpečnosti nad tím, zda došlo k ohrožení světového míru [Bureš 2003: 24]. Po dobu studené války bylo ustanoveno celkem 13 misí, z nichž některé trvají dodnes. Na podobě mírových misí se nejvíce podepsaly výše zmíněné mise UNEF I a ONUC.

V 90. letech narůstá počet mírových misí vyslaných OSN, Zatímco v období studené války je v letech 1948–1989 vysláno 18 misí, od roku 1990 do roku 1999 bylo vysláno 35 misí [List of Peacekeeping Operations 1948–2013]. Toto navýšení souviselo i s proměnou povahy samotných misí, jejich funkcí, nasazení a jejich složení [Ramsbotham – Woodhouse 1999: xv]. První misí, která měla za úkol nejen stabilizovat situaci, ale také reorganizovat policejní a vojenské složky a pomoci zvolit novou vládu a budovat demokratické instituce, byla mise UNTAG v Namibii [Post Cold-War surge; Ramsbotham – Woodhouse 1999: xvi]. S cílem vybudovat dlouhodobý mír, se objevují na konci studené války mise druhé generace. Jedná se o multidimenzionální mise na budování míru. Mise

se skládají jak z vojenských, tak policejních a civilních jednotek. Cílem misí je prosadit komplexní a multidimenzionální mírovou smlouvu, která by zaručovala dlouhodobou stabilitu. Tyto mise se, stejně jako mise první generace, zakládají na souhlasu stran konfliktu, nicméně povaha a účel souhlasu jsou kvalitativně odlišné [Doyle 2001: 532]. Mise druhé generace se aktivně zapojují do řešení konfliktu, podílí se na realizaci mírových dohod a pomocí institucionální transformace budují zázemí pro stabilní a legitimní vládu. Do misí druhé generace můžeme řadit např. mise UNTAG v Namibii, UNAMIC v Kambodži, ONUMOZ v Mosambiku [Doyle – Sambanis 2006: 15]. V těchto misích zaujala OSN pozici „usmiřovatele“ (*peace maker*) umožňujícího uzavření mírové smlouvy, udržovatele míru (*peacekeeper*) monitorováním příměří, demobilizací vojenských jednotek a navrácením uprchlíků, mírotvůrce (*peacebuilder*) dohledem a implementací lidských práv, demokratických voleb a ekonomické rehabilitace, a v limitované formě i jako vymahatel míru (*peace enforcmer*), když došlo k porušení míru [Doyle 2001: 353].

Mise třetí generace vstupují do konfliktu bez souhlasu jedné či více stran a Rada bezpečnosti jim poskytuje mandát podle čl. 42 kapitoly VII, tzn., mohou „[...] podniknout takové akce leteckými, námořními nebo pozemními silami, jaké považuj[í] za nutné k udržení nebo obnovení mezinárodního míru“ [Charta OSN 1973: 28]. Do této generace můžeme zařadit mise na vynucení míru. Na rozdíl od misí druhé generace, které agresora pasivně agresivně odrazovaly (znemožňovaly mu snadné vítězství), mise třetí generace mají agresora demoralizovat, porazit a ukončit boje. Za tímto účelem disponují možností selektivního vynucení míru, tzn., že za účelem splnění určitých cílů, specifikovaných v mandátu, mise mohou využít všech nezbytných prostředků k jejich dosažení. Mise sahají od lehce ozbrojených vojenských operací chránících humanitární konvoje, přes vynucení příměří až po znovubudování tzv. rozpadlých

států [Doyle 2001: 353]. Do třetí generace spadají např. mise UNPROFOR na Balkáně, nebo UNOSOM II v Somálsku, které ovšem poukázaly na jejich nedostatky, když se mise, místo na použití kolektivních sil na vyřešení konfliktu, spoléhaly na vyjednávání [Doyle 2001: 353; Doyle – Sambanis 2006: 16]. Díky ekonomické krizi probíhající v letech 2007–2009, čelily mise problémům, když v zemích jejich působení došlo ke zpomalení, nebo zastavení politického procesu. Státy se zdráhaly poskytovat své vojáky, a to jak do probíhajících, tak i do nově schválených misí. V návaznosti na to docházelo k úzké spolupráci organizací a provádění hybridních operací. Příkladem spolupráce mezi organizacemi byla např. operace v Dárfúru, kdy OSN spolupracovala s Africkou unií [Strategic Summary 2007 2008: 2, 8; Strategic Summary 2008 2009: 2]. Se záměrem oživit dialog o možnostech mírových misí a posílení jejich schopností při podpoře mezinárodního míru, vydávají DPKO a DFS v roce 2009 dokument *The New Partnership Agenda: Charting a New Horizon for UN Peacekeeping*, který vznikl v rámci iniciativy *New Horizon*. Tato iniciativa usiluje o dosažení konsenzu, navýšení kapacit mírových misí a jejich vyšší předvídatelnosti [The “New Horizon“ proces]. Nakolik se však daří implementovat nová doporučení a poučení je otázkou, na jejíž zodpovězení v této práci není dostatečný prostor.

Doyle dále rozděluje mise třetí generace na tři podtypy. Cílem prvního podtypu misí je obnovit řád bez souhlasu místních aktérů, bez komplexní mírové dohody a eliminovat válčící frakce (jako příklad Doyle uvádí operaci v Somálsku). Druhý podtyp nemá jednomyslný souhlas stran konfliktu a v probíhajícím konfliktu jedná s každou stranou odlišně (zřizuje bezletové zóny, nebo humanitární koridory). Třetí podtyp misí se zaměřuje na vycvičení sil, které by samy implementovaly mírové podmínky a dosáhly tak komplexního míru [Doyle – Sambanis 2006: 16].

Jak můžeme vidět, každá generace mírových misí se zaměřuje na rozdílné aspekty a postupy při řešení konfliktů. Mise první generace, s ohledem na jejich omezené možnosti, se již do soudobých komplexních konfliktů nevysílají, nicméně některé stále probíhají (např. UNDOF v Golanských výšinách, nebo UNFICYP na Kypru).

2 KONFLIKT V MALI

Konflikt, který v Mali vypuknul v roce 2012, má své kořeny již v koloniální éře. Na území Mali dnes žije přes 18 miliónů obyvatel [Worldometers 2016]. Stejně jako téměř všechny africké státy je Mali etnicky vysoce heterogenní. Nejpočetnější etnickou skupinu jsou Bambarové, kteří spolu s Malinke a Soninke patří do jazykové větve Mandé, a tvoří kolem 41% maliské populace. Dalším početným etnikem jsou Senufové (12%), Songhajci (10%), Fulové (9%), Tuarégové a Maurové (dohromady 10%) [The Population of Northern Mali 2015]. Nejvíce konfliktních tenzí vznikalo mezi segmentem tuarežského a maurského obyvatelstva a ostatními etniky. Tuarégové a Maurové se od ostatních etnických skupin výrazně liší vizuálně, kulturně a způsobem života.

2.1 Příčiny a průběh konfliktu v Mali

Ještě před vyhlášením maliské nezávislosti se v 50. letech objevuje myšlenka samostatného tuarežského státu, který by sjednotil Tuarégy v Mali, Nigeru a Alžírsku, tento státní útvar by nesl název Azawad. Tuarégové v 60. letech neměli dostatečné (nebo spíš žádné) politické kapacity, a k uskutečnění této myšlenky nedošlo [Záhořík 2011: 139–140]. Až do vyhlášení nezávislosti nedocházelo v Mali k větším konfrontacím mezi Tuarégy a ostatními etniky.

První nepokoje, mezi centrální vládou a Tuarégy, vypukly na počátku 60. letech, kdy levicová vláda zavedla pozemkovou reformu. Tuarégové tuto reformu chápali jako namířenou proti jejich tradiční kultuře a možnostem přístupu k půdě. V roce 1962 podnikli první výpady na vládní cíle [Klíma 2012: 350–351; Záhořík 2011: 140]. Slabě vyzbrojení Tuarégové nedokázali odolávat maliským vojskům a sever země se od roku 1964 ocitl pod vojenskou správou [Záhořík 2011: 140].

Socialisticky orientovaná vláda, v jejímž čele stál Mobido Keita, byla v roce 1968 svržena armádním pučem, po kterém se do čela státu postavil Músa Traoré. Traoré místo toho, aby zemi připravil k přechodu k demokracii, upevňoval svou vojenskou diktaturu [Klíma 2012: 351]. Velká sucha postihla západní Afriku na počátku 70. let. Sucha měla dopad nejen na ekonomickou situaci země, ale i na sociální poměry. Do severních regionů se nedostávaly základní potraviny, Tuarégové z jejich špatné distribuce obviňovali vládu, jejíž úředníci velkou část mezinárodní pomoci rozkradli [Klíma 2012: 425; Záhořík 2011: 140].

Od konce 60. let až do 80. let hledalo množství Tuarégů uplatnění v zemích severní Afriky, většina z nich našla místo v libyjské armádě, kde pod vedením Muammara Kaddáfího získala cenné vojenské zkušenosti [Záhořík 2011: 140]. Libye rovněž podporovala tuarežské výboje na počátku 90. let, které vypukly v Nigeru a postupně se přelily do Mali. Situace se zlepšila přijetím Národního paktu, uzavřeného mezi Tuarégy a maliskou vládou. Národní pakt řešil otázku politického zastoupení Tuarégů a integraci tuarežských bojovníků do státních vojenských složek. S mírným přístupem vlády však nesouhlasili Songhajci, kteří vytvořili hnutí Ganda Koi. Hnutí podnikalo útoky na Tuarégy od roku 1994 až do roku 1996, kdy je uzavřen mír z Timbaktu [Klíma 2012: 426; Záhořík 2011: 141]. Poté se situace uklidnila a zůstávala stabilní až do roku 2006. V období 2006–2009 probíhá další vlna povstání, která je bez širší podpory utlumena [Chauzal – van Damme 2015: 11; Klíma 2012: 499].

K destabilizaci bezpečnostní situace došlo v souvislosti s Arabským jarem (2011), a s občanskou válkou v Libyi, do které byli zapleteni i tuarežští bojovníci. Díky tomu se k Tuarégům dostává množství zbraní z Libye. Přední tuarežští představitelé zakládají v říjnu 2011 Národní hnutí na osvobození Azawadu (MNLA). MNLA v lednu 2012 začíná boj za osvobození Azawadu, a během krátké chvíle obsazuje klíčová města

na severu (Kidal, Gao, Timbuktu). Ačkoli byla MNLA úspěšná v teritoriální expanzi, začala se brzy projevovat její neschopnost zachovat arabsko-tuarežskou jednotu [Chauzal – van Damme 2015: 11; Klíma 2012: 500]. Za účelem udržení arabsko-tuarežské jednoty MNLA spolupracovala s islamistickou skupinou Ansár ad-Dín, kterou založil Iyad ag Ghali⁹. Hlavním cílem Ansár ad-Dín je zavést islámské právo na celém území Mali, za tímto účelem spolupracuje s teroristickými skupinami AQIM (Al-Káida v islámském Maghrebu) a MUJAO (Hnutí pro jednotu a džihád v Západní Africe). Velice rychle získala Ansár ad-Dín vliv v severním regionu [Chauzal – van Damme 2015: 11; Flood 2012: 1–2]. V březnu 2012 vyhlásila MNLA svrchovaný stát Azawad, o jehož správu se dělila s Ansár ad-Dín. Stále více se mezi MNLA a Ansár ad-Dín projevovaly rozdíly, nejen ideologického charakteru. Zatímco cílem MNLA je založení samostatného tuarežského státu, cílem Ansár ad-Dín je zavést islámské právo na celém území Mali. Další sporný bod pro MNLA byla přítomnost AQIM, která představuje největšího partnera Ansár ad-Dín. V červnu 2012 tyto rozdíly vyvrcholily ozbrojeným střetem mezi oběma skupinami, po kterém Ansár ad-Dín převzala úplnou kontrolu nad povstáním a vytlačila MNLA ze všech větších měst [Chauzal – van Damme 2015: 11–12].

Situaci dále zkomplikoval vojenský puč z 21. března 2012, který armáda provedla z důvodu neschopnosti vlády poskytnout jí dostatečné vojenské vybavení, a tak zastavit vývoj na severu země. Paradoxně tak armáda poskytla povstalcům prostor k upevnění pozic a k dalšímu postupu. Státní převrat byl mezinárodním společenstvím vnímán negativně – nejenže přerušil demokratický vývoj země, ale po jeho uskutečnění se vedení státu ujala vojenská junta, v jejímž čele stanul Amadou Haya Sanago.

---

⁹ Iyad ag Ghali je jednou z ústředních postav tuarežských povstání od 90. let. Sám ag Ghali stál v čele povstání v roce 2006, které podporovala teroristická skupina AQIM, se kterou ag Ghali udržuje styky od roku 2003 [Chauzal – van Damme 2015: 11].

Ten však na nátlak mezinárodního společenství, převážně ECOWAS (*Economic Community of West African States*), odstoupil a uvolnil místo prozatímní vládě, v jejímž čele stanul Dioncounda Traoré [Charbonneau – Sears 2014: 600; Chauzal – van Damme 2015: 11–12; Klíma 2012: 500].

Rostoucí vliv Ansár ad-Dín, jejím prostřednictvím i skupin AQUIM a MUJAO, a neschopnost prozatímní maliské vlády zabránit postupu islamistů, znepokojoval francouzskou vládu v čele s prezidentem Hollandem. Ta se stejně jako ostatní západoafrické státy obávala destabilizace Sahelu [Bannelier – Christakis 2013: 856–857]. Díky francouzskému nátlaku vydala Rada bezpečnosti OSN v prosinci 2012 rezoluci 2056, která vytvořila kancelář OSN v Mali (UNOM) spolu s misí AFISMA (*African-led International Support Mission in Mali*) a opravňovala ECOWAS a Africkou unii k rozmístění stabilizačních sil v Mali [Charbonneau – Sears 2014: 600]. Nepředpokládalo se, že síly ECOWAS budou rozmístěny dříve než v září 2013. Tím byl poskytnut čas islamistickým skupinám, nejen k upevnění jejich pozic a přípravě na nadcházející boje, ale i na další postup směrem k Bamaku. Prozatímní vláda požádala Francii o vojenskou asistenci. Francouzská vláda schválila rozhodnutí o vojenské intervenci v Mali a 11. ledna 2013 spustila operaci Serval [Bannelier – Christakis 2013: 857; Charbonneau – Sears 2014: 603]. Operace Serval započala francouzskými vzdušnými útoky a poté přešla do pozemního postupu, kde se později k francouzským jednotkám přidaly i jednotky afrických států, zejména z Čadu. Francouzská intervence byla mezinárodním společenstvím chápána jako legitimní, ačkoli nebyla autorizována Radou bezpečnosti, proběhla s jejím požehnáním, v rezoluci 2100 Rada uvítala francouzskou vojenskou akci a vyjádřila jí podporu [Bannelier – Christakis 2013: 858]. Spuštění operace Serval zatlačilo na ECOWAS, které urychlilo rozestavení mise AFISMA, nicméně mise čelila operačním a logistickým

potížím a byla rozmístěna převážně mimo válečné zóny. Francouzská vojska rychle postupovala a podařilo se jim dobýt klíčová města na severu, povstalci se stáhli do těžko přístupného terénu v regionu Kidal poblíž hranic s Alžírskem [Tribouillard 2013]. Oslabené islamistické skupiny v únoru zahájily fázi guerillových bojů a sebevražedných útoků. V dubnu 2013 přijala Rada bezpečnosti OSN rezoluci 2100, která vytvořila stabilizační misi MINUSMA, která absorbovala misi AFISMA a UNOM, také autorizovala francouzské jednotky k využití všech nezbytných prostředků k naplnění mandátu mise [Security Council 2013a: 5, 9].

Od prosince 2012 probíhala jednání mezi tuarežskými představiteli a maliskou vládou, které vyústila 18. června 2013 podepsáním příměří. Kompromisu bylo dosaženo i v otázce nezávislosti Azawadu, kdy se Tuarégové vzdali představy samotného státu a přistoupili na podmínky, které jim garantovali autonomii [BBC 2013]. V srpnu proběhly demokratické prezidentské volby, ve kterých vyhrál Ibrahim Boubacar Keïta, které napomohly stabilizovat politickou situaci v zemi, nicméně bezpečnostní situace zůstávala nestabilní. Přetrvávající napětí mezi tuaregy a vládou, pokračující útoky islamistických skupin, rozpory uvnitř armády, to vše vedlo k porušení příměří [Human Rights Watch 2014: 143]. Příměří bylo porušeno v září 2013, když při demonstracích v Kidalu došlo k ozbrojeným střetům mezi demonstrujícími Tuarégy a maliskou armádou. Mahamadou Djeri Maiga [cit. dle Al Jazeera 2013], představitel MNLA, označil střety za válečný akt a deklaroval, že MNLA, spatří-li maliskou armádu, bez varování zahájí palbu. Boje znovu vypukly, a ani přes přítomnost francouzských jednotek a mírové mise MINUSMA se nedařilo situaci stabilizovat. V průběhu roku 2014 vzrostly útoky na maliskou armádu a na personál OSN, četnost útoků na mírové síly OSN je jednou z nejvyšších v historii OSN [Boutellis 2015: 1–2; Human

Rights Watch 2015: 371–376]. K vyhocení situace došlo opět v Kidalu 17. a 18. května 2014, kdy ohlášená návštěva premiéra vyvolala protesty a střety mezi MNLA a maliskou armádou. Premiér Moussa Mara [cit. dle The Economist 2014] označil tuarežské násilí jako válečný akt a 21. května byl nařízen útok na rebely ze severu. Díky mediaci Africké unie dochází k podepsání příměří již 23. května 2014 [Security Council 2014a: 2]. Operaci Serval od srpna 2014 nahradila operace Barkhane, která se zaměřuje na boj proti terorismu.

Situace mezi maliskou vládou a severem zůstává nadále napjatá a dochází k porušování příměří jak ze strany ozbrojených skupin, tak ze strany maliské armády. Dalším faktorem, který nepřispívá k řešení bezpečnostní situace v zemi, je stálá přítomnost AQIM a MUJAO na severu Mali. Navzdory mírovým smlouvě, která byla podepsána 20. června 2015 maliskou vládou a několika dalšími ozbrojenými skupinami, se podle zprávy Human Right Watch [2016: 395] bezpečnostní situace zhoršuje. Pokrok nebyl zaznamenán ani v implementaci práva a lidských práv, které porušují všechny strany konfliktu.

2.2 Mise OSN v Mali – MINUSMA

Mise MINUSMA vznikla na základě doporučení generálního tajemníka, který požadoval nasazení mise OSN ke stabilizaci a obnovení autority maliské vlády a suverenity maliského státu [Security Council 2013a: 3–4]. Rada bezpečnosti schválila rezoluci 2100 25. dubna 2013, za účelem podpořit politický proces a stabilizovat situaci v Mali. Bezpečně-stabilizační úkoly byly zaměřeny na populační centra, ochranu civilistů, monitorování dodržování lidských práv, vytvoření bezpečného prostředí pro humanitární dodávky a návrat vnitřně vysídlených osob, podporu politického dialogu, národního a mezinárodního práva a pomoc

při přípravě svobodných a inkluzivních voleb [Security Council 2013a: 7–8; United Nations – MINUSMA Mandate]. V souvislosti se změnami bezpečnostní situace v Mali vydala Rada bezpečnosti další dvě rezoluce (rezoluci 2164 v červnu 2014 a rezoluci 2227 v červnu 2015), které měnily mandát mise a jeho priority.

MINUSMA přebrala pravomoci mise AFISMA k 1. červenci 2013 a doba jejího trvání byla ustanovena na 12 měsíců, tato doba byla naposled prodloužena rezolucí 2227 do června 2016. Mise se měla skládat až z 11 200 vojáků, včetně záložních praporů schopných zasáhnout po celé zemi a 1 440 policistů [Security Council 2013a: 6]. Mise byla rozmístěna na severu země se základnami v Gao, Timbuktu a v Bamaku. Rozpočet mise, od jejího ustanovení v roce 2013 do konce roku 2015, je 923 305 800 US\$. V červnu 2015 byla mise navýšena o 40 vojenských pozorovatelů. Aktuálně se na území Mali nachází 10 684 vojáků, 1 097 policistů, 585 mezinárodních civilních pracovníků, 661 lokálních pracovníků a 143 dobrovolníků OSN. Mise si zatím vyžádala 81 obětí, z toho 5 civilistů [United Nations – MINUSMA Facts and Figures].

2.2.1 Mandát mise

Podle rezoluce 2100 můžeme mandát mise MINUSMA rozdělit na sedm oblastí: (1) stabilizace klíčových populačních center a podpora znovustanovení státní autority v zemi, (2) podpora politického dialogu a volebního procesu, (3) ochrana civilistů a personálu OSN, (4) podpora a ochrana lidských práv, (5) podpora humanitární pomoci, (6) zachování kulturního dědictví, (7) podpora národního a mezinárodního práva. Do první oblasti spadá podpora prozatímních autorit v Mali, stabilizace klíčových center zejména na severu, odrazení hrozeb a přijmutí takových aktivních opatření, která by zabránila návratu ozbrojených složek

do těchto oblastí, obnovení maliského bezpečnostního sektoru, vlády práva a justice, odminování, odzbrojení, demobilizace a reintegrace (DDR) bývalých bojovníků. Do druhé politické oblasti spadá obnovení ústavního pořádku, demokratické správy, národní jednoty, uplatňovat dobré služby a budovat důvěru na národní i lokální úrovni, podpora a pomoc při organizaci inkluzivních, svobodných, transparentních a spravedlivých voleb. Třetí oblast zahrnuje ochranu civilistů pod bezprostřední hrozbou fyzického násilí, poskytnutí speciální ochrany ženám a dětem. Čtvrtá oblast ochrany lidských práv spočívá zejména v jejich monitorování a nahlašování Radě, dojde-li k jejich porušení. Pátá oblast, týkající se humanitární pomoci, je zaměřena na vytvoření bezpečných oblastí pro její poskytování. Ochrana kulturního bohatství, oblast šestá, spočívá ve spolupráci s UNESCO a v ochraně kulturních památek na území Mali. Potrestání válečných zločinů, a zločinů proti lidskosti, spadá do poslední sedmé oblasti [Security Council 2013a: 7–8]. Rada bezpečnosti autorizovala misi MINUSMA k užití všech nezbytných prostředků (tzn. oprávnění využít jakékoli prostředky spadající do kapitoly VII) k naplnění těchto bodů mandátu [Security Council 2013a: 9]:

1. podpora prozatímní vlády ve stabilizaci center a obnovení státní moci, odrazení hrozeb a přijmutí takových aktivních opatření, které zabraňují návratu ozbrojených složek do těchto oblastí,
2. podpora prozatímní vlády v rozšíření a obnovení státní moci na celém území Mali,
3. ochrana civilistů pod bezprostřední hrozbou fyzického násilí, aniž by byla dotčena odpovědnost prozatímní vlády,
4. ochrana personálu OSN, zařízení a vybavení, bezpečnost a svoboda pohybu OSN a doprovodného personálu,

5. vytvoření bezpečného prostředí pro civilně vedené dodávky humanitní pomoci, v souladu s humanitárními zásadami, a pro dobrovolný návrat vnitřně vysídlených osob a uprchlíků v koordinaci s humanitárními aktéry,
6. ochrana kulturních a historických památek před útokem,
7. postavit před soud osoby odpovědné za válečné zločiny a zločiny proti lidskosti v Mali, aniž by byla dotčena odpovědnost prozatímní vlády.

V červnu 2014 vydává Rada bezpečnosti rezoluci 2164, ve které vyzývala ozbrojené skupiny a maliskou vládu k dodržování příměří podepsaného 18. června 2013 a 23. května 2014 a k zahájení mírových jednání. Dále vyzívá k ukončení veškerých vazeb na teroristické organizace. Mandát mise je prodloužen do června 2016. Rada bezpečnosti pozměnila mandát mise a rozhodla, že by se měla zaměřit na zajištění bezpečnosti, stabilizaci a ochranu civilního obyvatelstva, podporu národního politického dialogu a obnovu bezpečnostního sektoru. Podle rezoluce 2164 můžeme mandát mise rozdělit na pět oblastí: (1) bezpečnost, stabilizace a ochrana civilistů, (2) podpora národního politického dialogu a smíření, (3) podpora a znovu-ustanovení státních autorit, obnovu bezpečnostního sektoru, podporu a ochranu lidských práv a podporu humanitární asistence, (4) ochranu a bezpečnost personálu OSN, (5) podporu zachování kulturního dědictví. MINUSMA byla autorizována k využití všech nezbytných prostředků k naplnění celého mandátu [Security Council 2014a: 6–8].

V souvislosti s uzavřením mírové smlouvy z 20. června 2015 vydává Rada bezpečnosti rezoluci 2227, která mění priority mandátu na následující: (1) podpora, monitorování a dohled na uzavřené příměří, (2) podpora a implementace mírových dohod, (3) dobré služby a smíření,

(4) ochrana civilistů a stabilizace, (5) podpora a ochrana lidských práv, (6) humanitární asistence a projekty pro stabilizaci, (7) ochrana a bezpečnost personálu OSN, (8) podpora zachování kulturního dědictví. Do první oblasti patří úkoly jako podpora, sledování a implementace dohod o příměří, budování důvěry vládě. Do druhé oblasti podpora a implementace politických a institucionálních reforem stanovených ve smlouvě o příměří, DDR, podpora znovu-nasazení maliských obranných a bezpečnostních složek na severu země, zřízení mezinárodní vyšetřovací komise, logistická a technická podpora voleb. Do třetí oblasti spadá podpora dialogu mezi všemi zúčastněnými stranami. Ochrana civilistů pod bezprostřední hrozbou fyzického násilí, ustanovení hlídek s dlouhým dosahem za účelem odrazení hrozeb, poskytnutí speciální ochrany ženám a dětem, odstranění a likvidace min – to vše jsou úkoly spadající do čtvrté oblasti. Poslední oblast zahrnuje monitoring a vyšetření porušování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva, stejně jako postavení osob odpovědných za válečné zločiny a zločiny proti lidskosti před soud [Security Council 2015a: 6–8].

Na proměně mandátu můžeme vidět snahu Rady bezpečnosti OSN misi postavit tak, aby reflektovala aktuální situaci v zemi. V době, kdy byla mise vyslána, byla její prioritou obnova státních autorit v zemi. Bezpečnostní situace v té době byla poměrně stabilní, díky vojenské přítomnosti Francie. V průběhu mise a v souvislosti s obnovením konfliktu Tuarégů vs. maliská vláda, se MINUSMA zaměřila na ochranu civilního obyvatelstva, když se bezpečnostní situace v zemi v roce 2014 výrazně zhoršila. Poslední změna v prioritách nastala v roce 2015, kdy došlo k podepsání mírových dohod mezi ozbrojenými skupinami, MNLA a maliskou vládou, prioritou se stala implementace a dodržování mírových dohod, stejně jako posílení jurisdikce v Mali. Přestože došlo k podepsání mírových dohod, bezpečnostní situace v Mali zůstává nadále

nevyřešena, teroristické a kriminální aktivity se šíří ze severu na jih do Bamaka. S aktuálním vývojem událostí se můžeme domnívat, že Rada bezpečnosti v budoucnosti změní priority mise.

2.2.2 Reálné fungování mise MINUSMA a její dopady

Mezi největší úspěchy mise patří zorganizování voleb v roce 2013, kdy byla poskytnuta logistická podpora a zajištěn bezpečný průběh a zprostředkování mírové smlouvy z června 2015. Nicméně představy o fungování mise jsou různé z pohledu vlády, vedoucích pracovníků mise i z pohledu mezinárodního společenství. Cílem vlády je získat kontrolu nad celým územím Mali, tzn., že prioritou je pro ni porážení separatistických skupin. Vláda rovněž žádala o zřízení intervenční brigády v rámci stabilizační mise (po vzoru MONUSCO), tento požadavek našel podporu u některých představitelů mise. Mise MINUSMA je vládou kritizována za to, že není aktivní v krocích proti rebelským skupinám. Mezinárodní společenství neprojevuje dostatečnou politickou a technickou podporu misi [Boutellis 2015: 2].

Maliská vláda volala po více robustním mandátu, který by kladl větší důraz na stabilizační roli mise a budování státních struktur [Boutellis 2015: 2]. Moc centrální vlády nesahá do klíčových oblastí na severu (zejména do Kidalu) a je nucena se spoléhat na misi MINUSMA, která zde plní roli státu [Institut for Security Studies 2015]. Po událostech v Kidalu v roce 2014 se na severu země etablovaly skupiny, které začaly spravovat regiony na severu. To před misi klade těžký úkol, jak při realizaci stabilizačních projektů se skupinami jednat tak, aby je zároveň nelegitimizovala [Boutellis 2015: 6].

V souvislosti s teroristickými útoky v Mali se ozývají hlasy volající po ustanovení intervenční brigády, která by byla schopna efektivně

bojovat s teroristickými organizacemi [Boutellis 2015: 2]. Boj proti teroristickým organizacím však není součástí mandátu mise. V rámci svého mandátu mise poskytuje více školení bezpečnostním složkám, zajišťuje technickou podporu (např. vozidla chráněné proti minám) a posiluje základny v severní části Mali (zvyšuje počet personálu a provádí technickou úpravu základen). Problematická je rovněž identifikace teroristických skupin od ozbrojených osvobozeneckých skupin [Leimbach 2015]. Za účelem ochrany civilistů a kvůli porušování příměří byla v srpnu 2015 kolem města Kidal ustanovena bezpečnostní zóna [MINUSMA 2015]. Napříč tomu byla základna OSN v Kidalu začátkem roku 2016 napadena a bylo zabito 5 členů MINUSMA [Al Jazeera 2016].

Mise se postavila na stranu vlády a francouzského kontingentu, jak mimo jiné svědčí akce z 20. ledna 2015, kdy helikoptéry pod vedením mise MINUSMA udeřily na ozbrojené členy MNLA v Tabankortu. Tato akce poškodila vztahy mezi ozbrojenými skupinami a misí OSN [Boutellis 2015: 6; Vermeij 2015: 2]. Vzájemná nedůvěra misi nepomáhá v úloze mediátora mezi ozbrojenými skupinami a vládou. Aktéři, kteří podepsali mírové dohody v červnu 2015, neustále porušují příměří.

Neúspěch mise můžeme spatřovat ve skutečnosti, že po stahování francouzských vojáků (2013) se misi nedaří zemi stabilizovat. Proti stále četnějším asymetrickým útokům na personál mise nemá MINUSMA žádné efektivní nástroje na svoji obranu. Nástroje misi chybí i pro boj s organizovaným zločinem, který se na území Mali rozrůstá.

3 KONFLIKT V DEMOKRATICKÉ REPUBLICE KONGO

Demokratická republika Kongo se nachází ve střední Africe a je bohatá na nerostné suroviny, nachází se zde naleziště ropy, zemního plynu a kromě diamantů, zlata, stříbra a mědi se zde nachází až 80% světových zásob koltanu. Nerostné bohatství je jedním z aspektů konfliktu v DRK, vysoká heterogenita je dalším aspektem. Na území DRK žije přes 250 etnik, která tvoří přes 79 miliónů lidí [Worldometers 2016]. Nejpočetnějšími etniky jsou Luba, Kongo a Anamongo. Navzdory velkému nerostnému bohatství patří DRK k jedněm z nejchudších států světa.

3.1 Příčiny a průběh konfliktu v DRK

Počátky konfliktů, které se odehrávají na území DRK, je třeba chápat v širších souvislostech a historickém horizontu. V době, kdy Republika Kongo vyhlášovala svou nezávislost, nebyla na to kapacitně připravena a nepřevládala zde jednotná národní identita. Belgičané konžské obyvatelstvo nijak nepřipravovali na dekolonizaci, neexistovala tu jedna národní identita, ani zavedené politické strany na celostátní úrovni a ještě před samotným vyhlášením nezávislosti se odtrhl Jižní Kasaj. Po vyhlášení nezávislosti Konga se v zemi rozpoutala občanská válka. Nepřehlednou politickou situaci se snažila řešit i mise OSN ONUC, která v zemi působila od roku 1960 až do roku 1964, kdy se pod státní správu navrátila Katanga. V politickém chaosu, který nastal po vraždě Lumumby v roce 1961, byl jako jediný schopen upevňovat svou pozici Joseph-Désiré Mobutu¹⁰, ten v listopadu 1965 inicioval vojenský puč a prohlásil se doživotním prezidentem. Mobutu byl během své diktatury podporován západními státy jako USA a Belgie. Mobutu Sese Sekovi se podařilo,

---

¹⁰ Později v rámci zairizace přijal jméno Mobutu Sese Seko Kuku Ngbendu Wa Za Bangra.

za využití násilných a někdy až brutálních prostředků, potlačit secesionistické tendence v zemi, napříč tomu „[...] nezákonnost, neskrývaná korupce, svévole moci a ekonomický voluntarismus vyvolaly neklid a úpadek velkého státu“ [Klíma 2012: 373].

Genocida ve Rwandě v roce 1994 ovlivnila východ DRK, kde hledaly útočiště tisíce uprchlíků, a později destabilizovala celé Kongo. Díky destabilizaci východních provincií se zde vyprofilovala silná vojensko-politická opozice proti Mobutově režimu. Nejen sousední země Rwanda, Burundi, Angola a Uganda měly zájem na svržení Mobuta, sledovaly v Zairu své zájmy a podporovaly rebelující skupiny. První konžská válka vypukla v říjnu 1996 invazí rwandských jednotek do Kivu [Záhořík 2011: 130]. Do čela opozice se postavil Laurent-Désiré Kabila, kterému se podařilo Mobuta v roce 1997 vyhnat ze země a stal se tak dalším prezidentem. Kabilovi se však nepodařilo stabilizovat zemi a namísto toho, aby vyhověl požadavkům lidu, začal prokazovat diktátorské praktiky stejně jako jeho předchůdce. Vliv v zemi si chtěly udržet Rwanda a Uganda, jejichž vojska zůstávaly v DRK, několik rwandských představitelů bylo jmenováno do Kabilovi vlády. V červenci 1998 však Kabila odvolává rwandské představitele z vlády a vydává příkaz, aby všechny cizí armády opustily území DRK. Tato rozhodnutí uspíšila vypuknutí druhé konžské války.

Druhá konžská válka, nebo také Velká africká válka, vypukla v srpnu 1998, když rwandská a ugandská vojska vstoupila do Konga, údajně za účelem podpořit rebely v občanské válce. Po neúspěchu v hlavním městě Kinshase se rwandská a ugandská pozornost zaměřila na východ, kde spolu s dalšími africkými zeměmi a několika desítkami nadnárodních společností drancovali nerostné bohatství země. Situace se mezi rwandskými a ugandskými jednotkami zkomplikovala, když v letech 1999–2000 několikrát bojovaly o kontrolu nad Kisangani (nacházejí

se zde diamantové doly) [Záhořík 2011: 133–135]. V letech 2000–2001 část území Konga ovládaly zimbabwské jednotky. Prezident Kabila byl zabit v lednu 2001 členem vlastní ochranky. Po jeho smrti se do čela státu postavil jeho syn Joseph Kabila Kabangre, který uzavřel mírovou smlouvu s Rwandou v červnu 2002, čímž po ratifikaci v dubnu 2003 oficiálně skončila druhá konžská válka [Klíma 2012: 531]. Později roku 2003 byla jmenována prozatímní vláda, do které Joseph Kabila jmenoval některé rebelské lídry. Ani po uzavření míru a stažení rwandských vojsk z DRK v zemi nezavládl mír, neustále probíhající boje a sporadické masakry sužují civilní obyvatelstvo dodnes.

V zemi v letech 2003–2006 platila prozatímní ústava, ústava 3. republiky byla schválena v referendu a v prvních demokratických prezidentských volbách v červenci 2006 zvítězil Joseph Kabila. Před volbami se konalo několik demonstrací, které byly vládními jednotkami rozeznány, došlo rovněž k porušení svobody projevu, kdy bylo několik novinářů uvězněno. Kvůli narůstajícím nepokojům mezi příznivci Kabila a jeho protikandidáta Jean-Pierre Bemba, které vyústily v ozbrojené střety v hlavním městě, se v říjnu konalo dodatečné kolo voleb, které Kabila opět vyhrál. Bemba poté opustil zemi [Klíma 2012: 531]. Bezpečnostní situace na východě země v regionech Katanga, Severní a Jižní Kivu a v provincii Ituri zůstává nestabilní, působí tu několik ozbrojených milic, jak konžských, tak zahraničních a do masakrů a porušování lidských práv jsou zapojeny i vládní jednotky [Human Rights Watch 2007: 109–112]. V roce 2007 policie použila nepřiměřenou sílu, když rozháněla demonstranty v provincii Bas-Kongo, kteří požadovali větší autonomii. Podle zprávy Human Rights Watch [2009: 62] bylo během demonstrace zabito až 200 lidí. Na konci roku 2007 konžská a rwandská vláda podepsaly dohodu z Nairobi, a začátkem roku 2008 podepsala konžská vláda dohody

o příměří s dvaceti-dvěma ozbrojenými skupinami v Gomě, které měly řešit situaci na východě [Gambino 2008: 3–4].

Neustále však docházelo k porušování příměří a boje mezi vládou a rebely se obnovily v srpnu 2008, kdy v Severním Kivu povstal generál Laurent Nkunda, velitel CNDP (*The National Congress for the Defence of the People*) [Human Rights Watch 2009: 61; Klíma 2012: 532]. Povstání bylo ukončeno v lednu 2009, kdy konžský prezident Kabila spolu s rwandským prezidentem Paulem Kagamem uzavřeli dohodu, že se navzájem zbaví svých nepřátel. Nkunda byl zatčen a členové CNDP tlačeni ke vstupu do konžských vojenských jednotek. Výměnou za to mohly rwandské jednotky vstoupit na území východního Konga a spolu s konžskými jednotkami se zde vypořádat s hutuskými rebelskými skupinami. Členové CNDP se však odmítali připojit ke konžským jednotkám a vytvořili Hnutí 23. března¹¹ (M23), v čele s Bosco Ntagandou. Vlády obou států tlačily na OSN, aby jim pomohla s operací na východě země. Vedení mise MONUC se domnívalo, že přítomnost vojáků OSN v této operaci pomůže ochránit více civilistů, a tak se do operace zapojila. Ačkoliv mise MONUC balancovala mezi plněním mandátu (ochranou civilistů), a povinnostmi vůči konžsko-rwandské operaci, dařilo se jí v některých případech civilní obyvatelstvo ochránit. Nicméně v mnoha případech dorazily síly OSN příliš pozdě, nebo vůbec. Bezpečnostní situace se zhoršila i na severu země v regionu Orientale, kde podnikala své akce ugandské milice LRA¹² (*The Lord's Resistance Army*) [Human Right Watch 2010: 98–101].

V listopadu 2011 proběhly druhé prezidentské volby, které opět vyhrál Joseph Kabila. Mezinárodní i domácí pozorovatelé upozornili na to, že nebyly transparentní a postrádaly důvěryhodnost. Volby se neobešly

---

¹¹ Hnutí později podporovala Rwanda.

¹² Nacházející se na seznamu teroristických skupin.

bez potírání opozice, potlačování svobody projevu, ozbrojených střetů a několika desítek mrtvých. Na přípravě voleb se podílela mise MONUSCO, nedostatečné kapacity jí však znemožňovaly dostatečně vykonávat svůj mandát [Human Rights Watch 2012: 104; 2013: 96].

Okupace města Goma milicí M23 v listopadu 2012 zaměstnala vládní jednotky, ty soustředily své síly na poražení M23, čímž poskytly prostor dalším milicím k navýšení vojenských aktivit, zejména pak FDLR¹³ (*The Democratic Forces for the Liberation of Rwanda*). Vládě se podařilo získat kontrolu nad Gomou v prosinci, a lídr hnutí Ntaganda se v březnu 2013 vzdal a vydal se ambasádě USA ve Rwandě. V únoru 2013 byla v Addis Abebě podepsána tzv. rámcová dohoda¹⁴, zprostředkovaná generálním tajemníkem OSN, která měla přinést mír do znovu destabilizovaného východního Konga. Dohodu podepsali zástupci jedenácti afrických zemí (včetně Rwandy a Ugandy, které podle OSN podporovaly M23) [Maasho 2013]. M23 se rozdělila na dvě frakce, jedna jednala s konžskou vládou o zastavení bojů, druhá podmínky odmítala a nadále bojovala proti vládě. Zásluhou intervenční brigády zřízené pod misí MONUSCO byly zbytky M23 definitivně poraženy v listopadu 2013 [Human Rights Watch 2014: 103; Mutisi 2015]. Ačkoli byla jedna z větších milic poražena, neustále se na východě a na severu DRK pohybovalo mnoho dalších ozbrojených skupin. Konžská vláda zahájila nový program DDR, ale nebyla schopna jej efektivně naplňovat [Human Rights Watch 2015: 187–189].

Novou konfliktní linii, do již tak konfliktní země, přinesl návrh zákona, který měl prodloužit končící mandát prezidentu Kabilovi. Nepokoje

---

¹³ Hutuská povstalecká skupina.

¹⁴ Mírový, bezpečnostní a kooperační rámec pro Demokratickou republiku Kongo a region (*Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the region*).

propukly ve velkých městech po celé zemi. Zákon požadoval, aby před volbami proběhlo sčítání lidu, čímž by oddálil prezidentské volby, které měly proběhnout v roce 2016, a protiústavně prodloužil prezidentovi funkční období. Demonstrace, které proběhly ve všech velkých městech a měly za následek několik desítek mrtvých, spolu s nátlakem opozice a mezinárodního společenství zapůsobily na vládu a návrh zákona nebyl přijat. Obavy poté začali panovat ohledně ústavních změn, které by mohl Kabila inscenovat, aby si prodloužil funkční období¹⁵. Prozatím byl datum prezidentských a parlamentních voleb stanoven na listopad 2016 [Human Rights Watch 2016: 207; Ross 2015]. Panují však oprávněné obavy o průběhu voleb a o tom, jakou roli v nich Joseph Kabila sehraje.

Situace na severu a východě země zůstává nadále nestabilní. Do těchto oblastí se jen těžko dostává humanitární pomoc, nestabilní bezpečnostní situace a aktivity nejen povstaleckých armád donutily k migraci uvnitř státu přes 2,7 miliónů obyvatel [UNHCR 2015]. Ti nezůstávají v bezpečí ani v kempech pro vysídlené, jak ukázal incident z 30. dubna 2015, kdy byl v provincii Katanga jeden z kempů napaden a vypálen [Human Rights watch 2016: 210]. Díky stálé přítomnosti ozbrojených skupin jako FDLR, ADF, FRPI a Mai-Mai se hrubé porušování lidských práv, znásilňování a vraždění staly denním chlebem obyvatel východního Konga. Snahy jednotek OSN poskytnout civilistům ochranu, zůstávají liché v prostředí, kde se mísí národní zájmy sousedních států a soukromých milic se zájmy vlády. Podpora právního státu a svobodných voleb, které jsou aktuálně nejvíce podporovány a prosazovány misí MONUSCO, nejsou ničím víc než prázdnými sliby v prostředí, kde nepanuje svoboda projevu, bojovníci za lidská práva jsou umlčovani a nedošlo k deeskalaci konfliktu

---

¹⁵ Ústava z roku 2006 měla zavést nové rozdělení země, místo 11 regionů, mělo vzniknout 26 provincií. Vyšší decentralizace měla přispět demokratizaci země. Nicméně v podmínkách, které v Kongu panují, by zavedení nových provincií vedlo k ještě větší destabilizaci, novým konfliktům a snížení váhy hlasu opozice. To ovšem dává Kabilovi argument ke změně ústavy, kde by mohl rovněž provést i změnu týkající se úřadu prezidenta a jeho funkčního období.

na východě země. Režim prezidenta Josepha Kabili, který mohl v zemi nastolit slušné demokratické podmínky, se vykazuje spíše diktátorskými a autoritářskými prvky. Kam se bude země v budoucnu ubírat rozhodnou události ohledně voleb v roce 2016.

3.2 Mise OSN v DRK – MONUSCO

V návaznosti na misi MONUC byla roku 2010 rezolucí 1925 ustanovena mise MONUSCO, která měla reflektovat nový vývoj v zemi. Hlavním cílem mise byl a ochrana civilistů a ochránců lidských práv, dále měla mise podporovat konžskou vládu v jejích stabilizačních snahách a v konsolidaci demokracie. Mise měla postupovat podle toho, jak se bude vyvíjet situace v terénu a to s ohledem na dokončení probíhajících operací v regionech Kivu a Orientale, kapacit vlády na ochranu obyvatel a konsolidaci státní moci [Security Council 2010: 3–4]. V souvislosti s událostmi odehrávající se mi v roce 2012 a s novou vlnou konfliktů na východě DRK, vydala Rada bezpečnosti rezoluci 2098 a vytvořila tzv. intervenční brigádu, která byla autorizována k provádění útočných operací, a to samostatně, nebo společně s konžskými jednotkami. Úkolem intervenční brigády bylo neutralizovat ozbrojené skupiny a omezit hrozby těchto skupin, které představují pro státní autoritu a bezpečnost civilistů. Rezoluce 2098 rovněž posílila vojenskou a policejní přítomnost na východě země, na úkor oblastí nezasažených konfliktem (Kinshasa, západní DRK) [Security Council 2013b: 9]. Intervenční brigáda se stala součástí mandátu mise MONUSCO rezolucí 2147 z března 2014. Rezoluce měnila i priority mandátu, s ohledem na novou rámcovou dohodu z března 2013. Priority byly nastaveny následovně: ochrana civilistů a stabilizace země. Tyto priority zůstávají stejné i v poslední rezoluci 2211 z roku 2015, kdy k nim přibyla podpora implementace rámcové dohody.

Strop personálního složení mise MONUSCO byl stanoven na 22 016 uniformovaných pracovníků, z toho mělo být 19 815 vojáků, 760 vojenských pozorovatelů, 391 policistů, 1 050 školitelů policejních složek, a dalších způsobilých osob v oblasti soudnictví. Poslední rezoluce z roku 2015 na doporučení generálního tajemníka snížila počet uniformovaného personálu o 2 000. Aktuálně se mise skládá z 16 938 vojáků, 454 vojenských pozorovatelů, 1 226 policistů (včetně školitelů), 816 mezinárodního civilního personálu, 2 654 lokálního civilního personálu a 404 dobrovolníků OSN [United Nations – MONUSCO Facts and Figures; Security Council 2010: 3; Security Council 2015b: 5].

3.2.1 Mandát mise

Podle první rezoluce, která ustanovila misi MONUSCO, můžeme mandát rozdělit na 2 základní oblasti: (1) ochrana civilistů a (2) stabilizace a konsolidace míru. Do oblasti ochrany civilistů spadá i ochrana humanitárních pracovníků a obhájců lidských práv, stejně jako ochrana personálu a vybavení OSN. Stejně jako podpora vlády v poskytování ochrany civilistům před porušováním mezinárodního humanitárního práva, včetně všech forem sexuálního násilí. Implementace strategie širokého systému ochrany, do které spadají opatření jako spolupráce s humanitárními organizacemi a vytváření společných koordinačních platforem. Vytváření bezpečného prostředí pro návrat vysídlených osob, a implementaci programů a aktivit DDR a DDRRR (odzbrojení, demobilizace, repatriace, reintegrace a přesídlení). Podpora konžské vlády v jejích vojenských operacích proti FDLR, LRA a ostatním ozbrojeným skupinám. Úkoly mise v druhé oblasti jsou podpora a posílení pozic konžských autorit, reforma bezpečnostních a soudních institucí, výcvik policejních jednotek, vývoj a implementace právních

reforem s důrazem na oblast kriminálního práva, obnova vlády práva a místní samosprávy, s tím také související technická a logistická podpora národních a lokálních voleb. Dále boj s nelegálním využíváním a obchodem s přírodními zdroji. Rada bezpečnosti autorizovala MONUSCO k užití všech nezbytných prostředků k naplnění těchto bodů mandátu [Security Council 2010: 4–6]:

1. zajištění efektivní ochrany civilistů, včetně humanitárních pracovníků a obhájců lidských práv, pod hrozbou fyzického násilí, vycházející od kterékoli strany konfliktu,
2. ochrana personálu OSN, zařízení a vybavení,
3. podpora snah konžské vlády v zajištění ochrany civilistů od porušování humanitárního práva a odepírání lidských práv, včetně všech forem sexuálního a genderově založeného násilí. Prosazování politiky nulové tolerance ze strany vlády, ve vztahu k disciplíně a dodržování lidských a humanitárních práv, jichž se dopouštějí nově integrované milice.
4. podpora národních a mezinárodních snah postavit pachatele před spravedlnost, včetně zavedení armádní buňky pro trestní stíhání,
5. spolupráce s vládou za účelem implementace jejích závazků ohledně hrubého porušování dětských práv, zejména pak dokončení Akčního plánu o propuštění dětských vojáků z konžské armády a zabránění budoucího rekrutování,
6. implementace strategie širokého systému ochrany OSN postavenou na osvědčených postupech a jejich rozšíření, jako jsou *Joint Protection Team*, *Surveillance Centres* a *Woman's Protection Advisers*,

7. podpora vlády a mezinárodních partnerů v úsilí o vytvoření vhodného prostředí pro dobrovolný, bezpečný a důstojný návrat vnitřně vysídlených osob a uprchlíků,
8. podpořit snahy konžské vlády v probíhajících vojenských operacích proti FLDR, LRA a dalším ozbrojeným skupinám, a to v souladu s mezinárodním humanitárním právem, lidskými právy a uprchlického práva,
9. DDR konžských ozbrojených skupin nebo jejich efektivní integrace do konžské armády,
10. podpora aktivit ohledně DDRRR zahraničních členů ozbrojených skupin, včetně FDLR a LRA. Podpora strategií k udržitelnému řešení problematiky FDLR, včetně repatriace, reintegrace a soudního stíhání s pomocí všech zemí v regionu,
11. koordinace strategií s ostatními misemi OSN v regionu, za účelem sdílení informací s ohledem na útoky LRA, poskytování logistické podpory pro regionální vojenské operace v regionu proti LRA,
12. převzít a vybrat zbraně včetně všeho souvisejícího materiálu, nakládat s nimi dle potřeby a poskytnout pomoc příslušným konžským celním úřadům.

Rezoluce 2085 ustanovovala intervenční brigádu s velitelstvím v Gomě, spadající pod přímé velení velitele sil MONUSCO. Intervenční brigáda se měla skládat ze tří praporů pěchoty, jednoho praporu dělostřelectva, jedné speciální jednotky a jedné průzkumné roty. Brigáda byla vytvořena s životností na jeden rok s možným prodloužením mandátu, podle jejích výsledků. V rezoluci je explicitně zmíněno, že intervenční brigáda není novým precedentem v mírových operacích. Rezoluce pozměňovala mandát mise a umožnila ji využít všech nezbytných prostředků k ochraně

civilistů, včetně ochrany kempů pro vnitřně vysídlené a uprchlíky, k odzbrojení a neutralizaci ozbrojených skupin skrz intervenční brigádu; monitoring a implementace zbrojního embarga, zejména na východě země; podpora národních a mezinárodních soudních procesů [Security Council 2013b: 6–7].

Intervenční brigáda byla v 2014 prodloužena další rezolucí 2147. Cíle mise MONUSCO byly v této rezoluci specifikovány jako redukce hrozeb, které představují konžské a zahraniční ozbrojené skupiny, a stabilizace skrz ustanovení funkčních, profesionálních a odpovědných státních institucí v oblastech ovlivněných konfliktem, a skrz posílení demokratických principů. Priority mandátů zůstaly beze změny, k ochraně civilistů přibyla povinnost aktivních hlídek, s pozorností na tábory pro vysídlené a uprchlické tábory [Security Council 2014b: 6]. Rezoluce 2147 rovněž autorizovala MONUSCO k podpoře konžských autorit v realizaci reforem specifikovaných v rámcové dohodě z Addis Abeby [Security Council 2014b: 7–9].

Rezoluce 2211, vydaná v roce 2015, opět prodloužila mandát mise a intervenční brigády. Rada bezpečnosti zredukovala počet uniformovaného personálu mise na maximální počet 19 815. Prioritou mise zůstala ochrana civilistů, která byla rozšířena o zastrašení, prevenci a zastavení ozbrojených skupin skrz intervenční brigádu a posílení civilně-vojenské spolupráce v oblasti lidských práv [Security Council 2015b: 5–7].

Jak můžeme vidět mandát mise MONUSCO je silně zaměřen na poskytování ochrany civilistům a na implementaci právního státu. Dále je mandát zaměřen na lidská práva, genderově založené násilí a na ochranu dětí. Ačkoli Rada bezpečnosti implementovala nový prvek do mírové operace, ve formě intervenční brigády, která zaznamenala úspěch v poražení několika ozbrojených skupin, zůstává situace

na východě země neustále nestabilní. Ačkoli OSN zdůrazňuje, že se nejedná o nový trend v mírových operacích, ukázala, že se nebojí sáhnout po nových možnostech řešení konfliktů, žádá-li si to situace. Nicméně snahy o konsolidaci státní autority a právního státu čeká ještě dlouhá cesta, vzhledem k tomu, že na velké části území DRK neustále dochází k ozbrojeným střetům a porušování lidských práv.

3.2.2 Reálné fungování mise MONUSCO a její dopady

Ve fungování konžského politického systému čelí MONUSCO dvěma zásadním problémům. Zaprvé intervenující síly mohou hrát jen velmi limitovanou roli v řešení bezpečnostních otázek na východě země, kam nesaží moc centrální vlády. V těchto oblastech, kde se obyvatelé DRK nemohou spolehnout na vládu, se obrací na malé etnické sítě. Tato vysoká heterogenita je výhodná pro ozbrojené skupiny a jiné politické entity, které mohou s těmito menšími skupinami lépe manipulovat a mobilizovat je (proti ostatním komunitám nejčastěji k boji o přírodní zdroje). Druhým problémem je, že MONUSCO má jen omezené možnosti jak zatlačit na konžskou vládu a jak ji přimět k řešení situace [de Vries 2015: 18–20, 31].

Od roku 2008, kdy byly podepsány mírové dohody s ozbrojenými skupinami v Gomě, do roku 2012 byla bezpečnostní a stabilizační strategie (*International Security and Stabilization Support Strategy*) založena na třech základních pilířích: vyčištění oblastí od ozbrojených skupin, udržení oblastí a budování míru. Důraz byl kladen na demilitarizaci území, obnovení státních institucí a vytváření pracovních příležitostí. Nová pracovní místa měla pomoci demobilizovaným příslušníkům ozbrojených skupin začlenit se do společnosti a zabránit ozbrojeným skupinám v náboru nových vojáků. Tato strategie vznikla

ve spolupráci OSN a konžské vlády bez ohledu na požadavky východních provincií. V rámci strategie bylo realizováno více než 60 projektů, několik desítek tisíc vojáků demobilizováno a k pokroku došlo i v rámci budování infrastruktury. Nicméně tyto aktivity měly jen malý vliv na zlepšení bezpečnostní situace na východě země, proto byla strategie v roce 2012 revidována, tak aby více zohledňovala požadavky východních provincií [de Vries 2015: 47–49]. Zanedbatelný vliv na zlepšení bezpečnostní situace měl trénink a nové vybavení armády, jak můžeme vidět na příkladu nových kasáren vybudovaných v blízkosti hlavního města. Původní záměr byl vybudovat malé mobilní vojenské základny ve východní části země, armáda DRK se však rozhodla prostředky investovat do kasáren, o které se poté začala přetahovat v rámci vnitřní hierarchie [de Vries 2015: 50]. Většina realizovaných projektů je situována do bezpečnějších oblastí, zatímco nejvíce konfliktem postižené oblasti zůstávají marginalizovány. Vláda není ochotna jednat s politickými představiteli ozbrojených skupin, místo toho se angažuje v realizaci sekundárních projektů. Většina z nich se soustředí na zlepšení kvality života (hloubení nových studen, budování škol a infrastruktury atd.), ale výrazně se nezasazují o stabilizaci bezpečnostní situace. Nově vyškolení členové bezpečnostních složek pocházejí z bývalých ozbrojených skupin a nepociťují závazky k plnění svých povinností, zejména pak k ochraně obyvatelstva [de Vries 2015: 51]. Nová stabilizační strategie nazvaná “ostrovy stability“ nahradila původní strategii v roce 2014. Strategie spočívá v zajištění oblastí, kde se poté konsoliduje moc státu a jsou zde poskytovány základní služby jako zdravotní péče, vzdělání a ekonomická podpora. Zatím bylo takto zajištěno šest oblastí v Orientalu, Severním a Jižním Kivu [Barrera 2015: 4].

Za jeden z největších neúspěchů MONUSCO je považován nárůst násilí po volbách 2011 a vznik ozbrojené skupiny M23, které nebyla mise schopna zabránit v ovládnutí města Goma, kde je situováno regionální velitelství mise [Reuters 2012; Vogel 2013]. Otázkou je, zda následné vytvoření intervenční brigády lze chápat jako pozitivum. Přínos brigády můžeme vidět v poražení milice M23. Nicméně daleko důležité jsou negativní dopady, které intervenční brigáda má na vztahy mise s obyvateli. Brigáda, tím pádem i MONUSCO, se postavila na stranu vlády a armády DRK, které porušují lidská práva a nejsou v očích svých občanů spolehlivými aktéry. Rovněž může mít brigáda dopad na důvěryhodnost OSN a tím i na její schopnost vyřešit konflikt [Whittle 2015: 827–873].

MONUSCO operuje hlavně s krátkodobými aktivitami technického rázu s důrazem na obnovení státních struktur. Mise se aktuálně soustředí na politicky relevantní cíle jako volby a vojenské operace více než na stabilizaci samotnou [de Vries 2015: 53]. Mise řeší dílčí problémy, nemá dostatečné kapacity ani prostor k tomu, aby se zaměřila na řešení konfliktů na východě. Ačkoli se jedná o největší misi OSN, není MONUSCO schopna poskytovat bezpečnost na tak rozsáhlém území jaké představuje východní část DRK. Problematická je i kontrola východních hranic, na kterou nemá zdroje MONUSCO ani vláda. Přes hranice se pašují drahé kovy a nerosty, ze zisků na černém trhu jsou následně financovány ozbrojené skupiny [Barrera 2015: 5]. Dalším problematickým aspektem je neochota vlády provádět reformy, které by mohly změnit statut quo [de Vries 2015: 47]. Konflikt v DRK je více komplexní a sledování sekundárních cílů sice pomáhá zlepšit životní podmínky obyvatel, nicméně nedochází k deeskalaci konfliktu.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo zjistit, jak se liší způsob zapojení misí MINUSMA a MONUSCO do řešení konfliktů, jak jsou mise schopny konflikty řešit a stabilizovat bezpečnostní situaci. Jako komparační kritéria byla stanovena: mandát, funkce, úkoly, nástroje, velikost misí a jejich schopnost stabilizovat bezpečnostní situaci. Jak v případě mise MONUSCO, tak v případě mise MINUSMA, se jedná o stabilizační mise vyslané do konfliktního prostředí, kde v případě DRK nedošlo k deeskalaci konfliktu a v případě Mali došlo pouze ke krátkodobému utlumení konfliktu. V rámci OSN chybí jasné stanovení toho, co konkrétně pojem stabilizace představuje a jak má být v praxi dosažena [Boutellis 2015: 12]. V obou případech se jedná o mise s tzv. robustním mandátem. Dalším společným aspektem misí je podpora a budování státních autorit. To je ovšem problematické u obou misí. V prostředí, v kterém se obě mise nachází, kde centrální vláda neovládá velkou část svého území, kde státní autority nemají důvěru občanů a kde stále probíhá konflikt, se jen těžko daří budovat loajalitu občanů ke státu. Mise rovněž nemají jasně dané prostředky, jak nespécifikovaného stavu stability dosáhnout.

Co do velikostí misí můžeme prohlásit, že vzhledem k rozsáhlosti spravovaného území, jsou si mise podobny. V Mali, které je svou rozlohou dvakrát menší než DRK, se aktuálně nachází 13 027 zaměstnanců mise MINUSMA, v DRK aktuálně tvoří misi MONUSCO 22 088 zaměstnanců OSN.

Velkým rozdílem mezi misemi je vytvoření intervenční brigády v rámci mise MONUSCO, která by mohla představovat krok kupředu v rámci boje proti ozbrojeným skupinám nejen v DRK. Nicméně Rada bezpečnosti OSN již při zřízení brigády prohlásila, že nemá v úmyslu ustanovit nový precedent. Nicméně v rámci mise MINUSMA se zvyšuje počet hlasů volajících po zřízení intervenčních brigád a zůstává tedy otázkou, jestli

se v budoucnu změnit koncept mírových misí na takový, který by v rámci stabilizačních misí s podobnými akceschopnými jednotkami počítal.

V otázkách stabilizace bezpečnostní situace v zemích působení misí, kde jako úspěšnou misi chápu tu, které se podařilo deeskalovat konflikt a obnovit vládu práva, hodnotím obě mise jako neúspěšné. Ačkoliv v rámci mise MONUSCO za pomoci nasazení intervenční brigády došlo k odzbrojení několika ozbrojených skupin, nedochází k řešení konfliktů na východě území, kde bezpečnostní situace zůstává vysoce nestabilní. V DRK rovněž dochází k destabilizaci a to hlavně v souvislosti s otázkami ohledně prezidenta Kabili. Rovněž nedochází ani k implementaci práva, a to ani v otázkách porušování lidských práv, zločinů proti lidskosti a válečných zločinů. V rámci mise MINUSMA můžeme prohlásit, že konflikty po zapojení mise eskalovaly. V roce 2013, kdy byla mise schválena, byla díky francouzské armádě situace v Mali více méně stabilní. Nicméně od roku 2013 dochází ke zvýšení násilí, podoba konfliktu se přesunula do guerillové války. V průběhu roku 2014 a na konci roku 2015 můžeme v Mali vidět nárůst útoků zaměřených na představitele a personál OSN. Stejně jako v případě DRK nedochází ani v Mali k implementaci práva. Ačkoli de jure došlo v rámci obou zemí k sepsání mírových dohod, de facto nedošlo k deeskalaci konfliktů a boje stále probíhají v rámci obou států.

Priority misí se liší, zatímco pro misi MINUSMA zůstává podle rezoluce 2227 prioritou implementace příměří a mírových dohod, prioritou mise MONUSCO je ochrana civilistů a neutralizace ozbrojených skupin. Z tabulky č. 1 níže můžeme vidět, jak jsou mandáty (a jejich priority) obou misí rozdílné.

MINUSMA	MONUSCO
Podpora, monitorování a dohled na uzavřené příměří	Ochrana civilistů
Implementace mírových dohod	Neutralizace ozbrojených skupin (intervenční brigáda)
Dobré služby a smíření	Zbrojní embargo
Ochrana civilistů a stabilizace	Otázky genderu, ochrana dětí a interakce s civilním obyvatelstvem
Podpora a ochrana lidských práv	Stabilizace
Humanitární asistence a projekty pro stabilizaci	Podpora národních reformních procesů
Ochrana a bezpečnost personálu OSN	
Podpora zachování kulturního dědictví	

Tabulka č. 1 Mandáty misí – zpracována autorkou

Obě mise se zaměřují na plnění sekundárních projektů, které ovšem nemají ambice řešit podstatu konfliktů. Zároveň mise postrádají efektivní nástroje, jak konflikty řešit tak, aby již více nerezonovali. V případě obou zemí se jedná o vysoce komplexní konflikty, které mise zaměřeny na jejich jednotlivé aspekty nejsou schopny efektivně řešit. Mise jsou sice schopné v krátkodobém horizontu prokazovat úspěchy, ale v dlouhodobém horizontu mohou i tyto úspěchy způsobit větší škody, než kdyby nebyly realizovány.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Ba, Souleymane – Diop, Mamadou (2007). Présentation générale du pays et méthodologie de l'enquête. In.: Samaké, Salif et al., *Enquête Démographique et de Santé du Mali 2006*. Bamako: Macro International, str. 1–11.

Bannelier, Karine – Christakis, Theodore (2013). Under the UN Security Council's Watchful Eyes: Military Intervention by Invitation in the Malian Conflict. *Leiden Journal of International Law* 26 (4), str. 855–874.

Barrera, Alberto (2015). The Congo Trap: MONUSCO Islands of Stability in the Sea of Instability. *International Journal of Security and Development* 4 (1), str. 1–16.

Bellamy, Alex J. (2004). The 'Next Stage' in Peace Operations Theory? *International peacekeeping* 11 (1), str. 17–38.

Boutellis, Arthur (2015). Can the UN Stabilize Mali? Towards a UN Stabilization Doctrine? *Stability International Journal of Security and Development* 4 (1), str. 1–16.

Boutros-Ghali, Boutros (1992). *An Agenda for Peace*. New York: United Nations.

Bureš, Oldřich (2003). Mírové operace OSN v postbipolárním světě – méně znamená více. *Mezinárodní vztahy* 38 (3), str. 24–43.

Bureš, Oldřich (2006). UN Peacekeeping in the 21st Century: A Capabilities-Expectations Gap Analysis. *Czech Journal of Political Science* 4/2006, str. 379–398.

Bureš, Oldřich (2007). *Operace na udržení míru OSN*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-1810-0.

Diehl, Paul F. – Druckman, Daniel – Wall, James (1998). International Peacekeeping and Conflict Resolution: A Taxonomic Analysis with Implications. *The Journal of Conflict Resolution* 42 (1), str. 33–55.

Doyle, Michael W. (2001). War Making and Peace Making: The United Nations Post-Cold War Record. In.: Crocker, Chester A. – Hampson, Fen O. – Aall, Pamela, *Turbulent Peace: The Challenges of Managing International Conflict*. Washington: United States Institute of Peace Press, str. 529–560.

Doyle, Michael W. – Sambanis, Nicholas (2006). *Making War and Building Peace*. Princeton University Press: Princeton. ISBN 0-691-12274-1.

DPKO (2008). *United Nations Peacekeeping Operations Principles and Guidelines*. New York: United Nations.

Featherston, A. B. (1994). Towards a Theory of United Nations Peacekeeping. London: MacMillan Press. ISBN 978-1-349-23644-2.

Findlay, Trevor (2002). The Use of Force in UN Peace Operations. New York: Oxford University Press. ISBN 0-19-829282-1.

Flood, Derek H. (2012). Between Islamization and Secession: The Contest for Northern Mali. *CTC Sentinel* 5 (7), str. 1–6.

Gambino, Anthony A. (2008). *Congo: Securing Peace, Sustaining Progress*. Center for Preventive Action.

Goulding, Marrack (1993). The Evolution of United Nations Peacekeeping. *International Affairs* 69 (3), str. 451–464.

Human Rights Watch (2007). *World Report 2007: Events of 2006*. United States of America: Human Right Watch. ISBN-13: 978-1-58322-740-4.

Human Rights Watch (2009). *World Report 2009: Events of 2008*. United States of America: Human Right Watch. ISBN-13: 978-1-58322-858-6.

Human Rights Watch (2010). *World Report 2010: Events of 2009*. United States of America: Human Right Watch. ISBN-13: 978-1-58322-897-5.

Human Rights Watch (2013). *World Report 2013: Events of 2012*. United States of America: Human Right Watch. ISBN-13: 978-1-60980-389-6.

Human Rights Watch (2014). *World Report 2014: Events of 2013*. United States of America: Human Right Watch. ISBN-13: 978-1-60980-555-5.

Human Rights Watch (2015). *World Report 2015: Events of 2014*. United States of America: Human Right Watch. ISBN-13: 978-1-4473-2548-2.

Human Rights Watch (2016). *World Report 2016: Events of 2015*. United States of America: Human Right Watch. ISBN-13: 978-1-60980-702-3.

Charbonneau, Bruno – Sears, Jonathan (2014). Faire la guerre pour un Mali démocratique: l'intervention militaire française et la gestion des possibilités politiques contestées. *Canadian Journal of Political Science* 47 (3), str. 597–619.

Chauzal, Grégory – van Damme, Thibault (2015). *The Roots of Mali's Conflict: Moving Beyond the 2012 Crisis*. Hague: Netherlands Institute of International Relations Clingendael.

Imperato, Pascal J. (1996). *Historical Dictionary of Mali*. London: Scarecrow Press. ISBN 0-8108-3128-7.

Klíma, Jan (2012). *Dějiny Afriky Vývoj kontinentu, region a států*. Praha: Lidové Noviny. ISBN 978-80-7422-189-7.

Luttwak, Edward N. (1999). Give War a Chance. *Foreign Affairs* 78 (4), str. 36–44.

- Ogata, Sadako – Sen, Amartya (2003). *Human Security Now*. New York: Commission on Human Security.
- Ramsbotham, Oliver – Woodhouse Tom (1999). *Encyklopedia of International Peacekeeping Operations*. Santa Barbara: ABC-CLIO.
- Security Council (1961). *Resolution 161*. New York: United Nations.
- Security Council (2010). *Resolution 1925*. New York: United Nations.
- Security Council (2013a). *Resolution 2100*. New York: United Nations.
- Security Council (2013b). *Resolution 2098*. New York: United Nations.
- Security Council (2014a). *Resolution 2164*. New York: United Nations.
- Security Council (2014b). *Resolution 2147*. New York: United Nations.
- Security Council (2015a). *Resolution 2227*. New York: United Nations.
- Security Council (2015b). *Resolution 2211*. New York: United Nations.
- Segal, David (1995). Five Phases of United Nations Peacekeeping: An Evolutionary Typology. *Journal of Political and Military Sociology* 22 (2), str. 65–79.
- Thakur, Ramesh (2006). *The United Nations, Peace and Security*. New York: Cambridge University Press.
- Urbanovská, Jana (2008). Operace OSN na udržení míru v Africe po skončení studené války – předpoklady úspěchu. *Mezinárodní vztahy* 43 (3), str. 22–46.
- Vermeij, Lotte (2015). Policing in Peace Operations in Africa: A Case Study of the United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali (MINUSMA). *Norwegian Institute of International Affairs* 7/2015, str. 1–3.

de Vries, Hugo (2015). *Going around in circles: The challenges of peacekeeping and stabilization in the Democratic Republic of the Congo*. Hague: Netherlands Institute of International Relations Clingendael.

Waisová, Šárka (2005). *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích*. Praha: Portál.

Whittle, Devon (2015). Peacekeeping in Conflict: The Intervention Brigade, Monusco, and the Application of International Humanitarian Law to the United Nations Forces. *Georgetown Journal of International Law* 46 (3), str. 837–875.

Woodhouse, Tom (2015). *Peacekeeping and International Conflict Resolution*. Peace Operations Training Institute.

Záhořík, Jan (2011). *Ohniska napětí v postkoloniální Africe*. Praha: Karolinum Press. ISBN 9788024623368.

Internetové zdroje

Al Jazeera (2013). *Mali's Tuareg fighters end ceasefire* (<http://www.aljazeera.com/news/africa/2013/11/mali-tuareg-fighters-end-ceasefire-2013113093234673103.html>, 28. 3. 2016).

Al Jazeera (2016). *UN peacekeepers killed in Mali base attack* (<http://www.aljazeera.com/news/2016/02/deadly-mali-attack-peacekeepers-160212095440611.html>, 24. 4. 2016).

BBC (2013). *Mali and Tuareg rebels sign peace deal* (<http://web.archive.org/web/20150321062328/http://www.bbc.co.uk:80/news/world-africa-22961519>, 28. 3. 2016, 28. 3. 2016).

History of peacekeeping [nedatováno]. *United Nations: United Nations Peacekeeping* (<http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/history.shtml>, 21. 2. 2016).

Charta OSN (1973). *Organizace spojených národů a Status Mezinárodního soudního dvora* (<http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/charta-organizace-spojenych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>, 19. 3. 2016).

Institute for Security Studies (2015). *In Mali, fragile progress requires extreme vigilance* (<https://www.issafrica.org/pscreport/situation-analysis/in-mali-fragile-progress-requires-extreme-vigilance>, 24. 4. 2016).

One World Nations Online (2016). *Countries of the World by Area* (http://www.nationsonline.org/oneworld/countries_by_area.htm, 20. 3. 2016).

Leimbach, Dulcie (2015). The UN's Mission in Mali: A Deadly Fight Against Terrorists. *Pass Blue Covering the UN* (<http://passblue.com/2015/01/18/the-uns-mission-in-mali-a-deadly-fight-against-terrorists/>, 25. 4. 2016).

List of Peacekeeping Operations 1948–2013 [nedatováno]. *United Nations* (<http://www.un.org/en/peacekeeping/documents/operationslist.pdf>, 13. 3. 2016).

Maasho, Aaron (2013). African leaders sign deal aimed at peace in eastern Congo. *Reuters* (<http://www.reuters.com/article/congo-democratic-un-idUSL6N0BO16X20130225>, 2. 4. 2016).

Middle East – UNEF I [nedatováno]. *United Nations* (<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unef1backgr1.html>, 1. 3. 2016).

MINUSMA (2015). *MINUSMA establishes security zone around Kidal city* (<http://minusma.unmissions.org/en/minusma-establishes-security-zone-around-kidal-city>, 24. 4. 2016).

Mutisi, Martha (2015). Redefining Peacekeeping: The Force Intervention Brigade in the Democratic Republic of Congo. *Kujenga Amani* (<http://forums.ssrc.org/kujenga-amani/2015/07/26/redefining-peace-keeping-the-force-intervention-brigade-in-the-democratic-republic-of-congo/#.VwGBv3qfa-0>, 3. 4. 2016).

Peacekeeping Best Practices [nedatováno]. *Peace Operations Monitor* (<http://pom.peacebuild.ca/index.shtml>, 19. 3. 2016).

Post Cold-War surge [nedatováno]. *United Nations: United Nations Peacekeeping* (<http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/surge.shtml>, 13. 3. 2016).

Reform of Peacekeeping [nedatováno]. *United Nations: United Nations Peacekeeping* (<http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/reform.shtml>, 14. 3. 2016).

Reuters (2012). *UN defends failed attempt to halt capture of Congo's Goma* (<http://www.reuters.com/article/congo-democratic-un-idUSL5E8MLH6J20121121>, 24. 4. 2016).

Ross, Aaron (2015). Leading Congo opposition party breaks off talks with Kabila. *Reuters* (<http://www.reuters.com/article/us-congodemocratic-politics-idUSKCN0RD0YZ20150913>, 2. 4. 2016).

Strategic Summary 2007 (2008). *Global Peace Operations Review* (http://peaceoperationsreview.org/wp-content/uploads/2015/05/2008_argpo_strat_summ.pdf, 19. 3. 2016).

The early years [nedatováno]. *United Nations: United Nations Peacekeeping* (<http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/early.shtml>, 21. 2. 2016).

The Economist (2014). *The war is far from over* (<http://www.economist.com/news/middle-east-and-africa/21603007-humiliation-malis-army-and-government-rude-reminder-wider>, 29. 3. 2016).

The “New Horizon“ proces [nedatováno]. *United Nations: United Nations Peacekeeping* (<http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/new-horizon.shtml>, 19. 3. 2016).

The Population of Northern Mali (2015). Maps and Facts. *OECD* (<http://www.oecd.org/countries/mali/11-population-North-Mali.pdf>, 21. 3. 2016).

Tribouillard, Kenzo (2013). Desert patrol: Tracking Islamists in Mali. *Agence France-Presse* (<http://www.afp.com/en/node/869783>, 28. 3. 2016).

UNHCR (2015). *Democratic Republic of the Congo* (<http://www.unhcr.org/pages/49e45c366.html>, 23. 4. 2016).

United Nations – MINUSMA Facts and Figures [nedatováno]. *United Nations: United Nations Peacekeeping* (<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/minusma/facts.shtml>, 29. 3. 2016).

United Nations – MINUSMA Mandate [nedatováno]. *United Nations: United Nations Peacekeeping* (<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/minusma/mandate.shtml>, 25. 3. 2016).

United Nations – MONUSCO Facts and Figures [nedatováno]. *United Nations: United Nations Peacekeeping* (<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/monusco/facts.shtml>, 3. 4. 2016).

Vogel, Christoph (2013). Congo: Why UN peacekeepers have a credibility problem. *The Guardian* (<http://www.theguardian.com/world/2013/aug/30/congo-un-peacekeepers-problem>, 24. 4. 2016).

Worldometr (2016). *Countries in the world by population* (<http://www.worldometers.info/world-population/population-by-country/>, 23. 4. 2016).

RESUMÉ

This bachelor thesis is a concern of the United Nations peace operations in African's states. The aim of this thesis is to compare two UN missions and find out how these missions differ, how they are able to stabilize the environment and the security in the states and which tools they are using for stabilization. The comparison is focused on mandates, functions, tools, size and ability to stabilize states and regions. For comparison missions in Mali (MINUSMA) and Democratic republic of Congo (MONUSCO) have been chosen. Both missions are explored from their establishment (MINUSMA from 2013, MONUSCO from 2010) to 2015, because of the accuracy of outputs. Like success missions we comprehend these, which were capable of deescalating conflicts and reestablishing the rule of law. But both stabilization missions are ineffective to secure safety, MONUSCO mostly for civilians and MINUSMA mostly for its own personnel. In both cases we can't speak about de-escalation of conflicts. Mali maybe was stable in 2013, but during 2014 the attacks increased toward members of MINUSMA, and number of attacks remained growing. Situation in Democratic republic of Congo was never stabilized and the mission is focused on a secondary project which hasn't the capacity to make security situation better. Both missions are also failing with implementation of the rule of law in the countries.